GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦALL-POLITIKA SOĊJALI
U D-DRITTIJIET TAT-TFAL

PJAN TA' AZZJONI NAZZJONALI

GĦAL GARANZIJA GĦAT-TFAL

2022-2030

ISBN: 978-9918-0-0325-9

PJAN TA' AZZJONI NAZZJONALI GĦAL GARANZIJA GĦAT-TFAL

2022-2030

WERREJ

DAĦLA TAL-MINISTRU 7
MESSAĠĠ MIS-SEGRETARJU PERMANENTI 9
SOMMARJU EŻEKUTTIV 11

1. SFOND 13
1.1 X'INHI L-GARANZIJA EWROPEA GĦAT-TFAL? 13
1.2 IL-KUNTEST NAZZJONALI 13
1.2.1 IT-TFAL FIR-RISKJU TAL-FAQAR JEW TAL-ESKLUŻJONI SOĊJALI (AROPE) 14
1.3 QAFAS TA' POLITIKA INTEGRAT U TA' ABILITAZZJONI 15

2. GRUPP FIL-MIRA SPEĊIFIKU U SERVIZZI EWLENIN 19
2.1 TFAL F'FAMILJI F'SITWAZZJONIJIET PREKARJI 19
2.2 IL-PROTEZZJONI SOĊJALI GĦAL TFAL F'FAMILJI F'SITWAZZJONIJIET PREKARJI 20
2.3 L-EDUKAZZJONI U L-KURA BIKRIJA TAT-TFAL, L-EDUKAZZJONI INKLUŻIVA U ATTIVITAJIET IBBAŻATI FL-ISKOLA, INKLUŻA IKLA BNINA KULL JUM TAL-ISKOLA 22
2.4 IL-KURA TAS-SAĦĦA 32
2.5 NUTRIZZJONI TAJBA GĦAS-SAĦĦA 39
2.6 AKKOMODAZZJONI ADEGWATA 41

3. MIŻURI PPJANATI 2022-2027 45

4. SENSIBILIZZAZZJONI 47
4.1 L-EDUKAZZJONI U L-KURA BIKRIJA TAT-TFAL, L-EDUKAZZJONI INKLUŻIVA U ATTIVITAJIET IBBAŻATI FL-ISKOLA U IKLA BNINA KULL JUM TAL-ISKOLA 47
4.2 IL-KURA TAS-SAĦĦA 47
4.3 AKKOMODAZZJONI ADEGWATA 48
4.4 IL-PROTEZZJONI SOĊJALI 48

5. FONDI TAL-UE (FSE+) 51

6.IL-GOVERNANZA, IL-MONITORAĠĠ U R-RAPPORTAR 53
6.1IL-MONITORAĠĠ 53
6.2 IR-RAPPORTAR 53

7. RIMARKI FINALI 55

LISTA TA' TABELLI

TABELLA 1. IT-TFAL FIR-RISKJU TAL-FAQAR JEW TAL-ESKLUŻJONI SOĊJALI (0 SA 17-IL SENA) 13

TABELLA 2. BENEFIĊĊJI SOĊJALI U SERVIZZI TA' PROTEZZJONI SOĊJALI 20

TABELLA 3. INIZJATTIVI LI JINDIRIZZAW OSTAKLI GĦALL-EDUKAZZJONI MATUL IT-TFULIJA.................24

TABELLA 4. MIŻURI BIEX JIĠI EVITAT IT-TLUQ BIKRI MILL-ISKOLA..25

TABELLA 5. MIŻURI LI JFITTXU LI JIŻGURAW L-EDUKAZZJONI INKLUŻIVAMATUL IT-TFULIJA.................27

TABELLA 6. MIŻURI LI JINDIRIZZAW IN-NEĊESSITAJIET BAŻIĊI TAL-ISTUDENTI GĦALL-GĦOTI TA' EDUKAZZJONI TA' KWALITÀ FL-ISKEJJEL..29

TABELLA 7. MIŻURI LI JINDIRIZZAW L-AĊĊESS UGWALI GĦALL-KONNETTIVITÀ DIĠITALI, IL-KONTENUT EDUKATTIV ONLINE, U ŻIEDA FIL-ĦILIET DIĠITALI..30

TABELLA 8. TRASPORT MINGĦAJR ĦLAS GĦAL KULĦADD..30

TABELLA 9. MIŻURI GĦAL AĊĊESS UGWALI U INKLUŻIV GĦAL ATTIVITAJIET IBBAŻATI FL-ISKOLA.......31

TABELLA 10. KARATTERISTIĊI EWLENIN TA' MIŻURI TAL-KURA TAS-SAĦĦA GĦALL-ISKRINJAR, IS-SEJBIEN U L-IMMUNIZZAZZJONI BIKRIJA...34

TABELLA 11. MIŻURI GĦAL AĊĊESS GĦAL PRODOTTI MEDIĊINALI...35

TABELLA 12. MIŻURI GĦAL KURA TAS-SAĦĦA MENTALI...36

TABELLA 13. MIŻURI GĦAL TFAL B'DIŻABILITÀ 37

TABELLA 14. MIŻURI RELATATI MAL-PROMOZZJONI TA' STILI TA' ĦAJJA TAJBIN GĦAS-SAĦĦA 38

TABELLA 15. PROVVEDIMENTI GĦAL NUTRIZZJONI TAJBA GĦAS-SAĦĦA..40

TABELLA 16. MIŻURI LI JINDIRIZZAW L-AKKOMODAZZJONI GĦAT-TFAL 43

TABELLA 17. MIŻURI PPJANATI GĦAL GARANZIJA GĦAT-TFAL 45

TABELLA 18. INDIKATURI RILEVANTI 53

DAĦLA TAL-MINISTRU

MICHAEL FALZON
Ministru għall-Politika Soċjali u d-Drittijiet tat-Tfal

It-tfal jirrappreżentaw il-futur tas-soċjetà tagħna, u bħala Gvern, aħna nġorru r-responsabbiltà li nagħmluha possibbli li t-tfal kollha jirnexxu.

Fis-snin reċenti, ġew stabbiliti diversi miżuri biex jiġi żgurat li, minn stadju bikri, it-tfal jingħataw l-aħjar opportunitajiet biex jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom. Barra minn hekk, ġew ittrasferiti dejjem aktar fondi biex jingħataw appoġġ u servizzi adegwati biex tittejjeb l-esperjenza tat-tfulija u biex isir kontribut lejn kwalità tal-ħajja aħjar.

Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal huwa wieħed mill-għodod li l-Gvern se juża biex itejjeb il-kwalità tal-ħajja tat-tfal, b'mod partikolari t-tfal vulnerabbli. Il-Pjan se jibni fuq il-qafas robust eżistenti biex it-tfal kollha jkunu jistgħu jimmassimizzaw il-potenzjal tagħhom. Huwa l-impenn tal-Gvern li jiżgura li, fil-fatt, it-tfal kollha jingħataw opportunitajiet ugwali ta' suċċess u li jkompli jtejjeb l-esperjenza tagħhom tat-tfulija. Ninsab konvint li biex intemmu ċ-ċiklu tal-faqar u tal-privazzjoni tul il-ġenerazzjonijiet, jeħtieġ li nżidu l-isforzi tagħna biex insaħħu l-inklużjoni soċjoekonomika tat-tfal kollha, u finalment naslu għal solidarjetà interġenerazzjonali ġenwina.

Għalhekk, il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal se jkompli jiggarantixxi l-aċċess effettiv u mhux diskriminatorju għat-tfal vulnerabbli għal sett ta' servizzi ewlenin, inklużi l-edukazzjoni, il-kura tas-saħħa, l-akkomodazzjoni u n-nutrizzjoni tajba għas-saħħa.

Hekk kif qed noħorġu mill-pandemija globali tal-COVID-19, huwa dejjem aktar importanti li l-isforzi jkomplu jiġu sostnuti u kkonsolidati. Għal dan il-għan, il-Gvern wiegħed li jinvesti EUR 145 miljun matul il-ħames snin li ġejjin f'miżuri u inizjattivi biex ikompli jgħin lit-tfal kollha, b'mod partikolari lit-tfal fil-bżonn.

Ninsab fiduċjuż li l-impenn tagħna li ħadd ma jitħalla jibqa' lura, minqux fil-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali, se jkun ta' għajnuna kbira biex it-tfal u l-familji tagħhom jinħarġu mill-faqar u biex it-tfal kollha jiġu ggarantiti bidu ugwali fil-ħajja.

MESSAĠĠ MIS-SEGRETARJU PERMANENTI

MARK MUSU

Segretarju Permanenti, Ministeru għall-Politika Soċjali u d-Drittijiet tat-Tfal

L-aġenda tal-Gvern kienet immirata b'mod konsistenti lejn l-għoti tal-aħjar opportunitajiet possibbli lit-tfal biex jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom u jikbru f'individwi b'saħħithom, ikkwalifikati u attivi biex jipparteċipaw u jikkontribwixxu b'mod sinifikanti fis-soċjetà. Il-politika ġenerali fis-snin reċenti stinkat biex toffri lit-tfal spettru wiesa' ta' opportunitajiet fi prattikament l-isferi kollha tal-ħajja biex jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet tagħhom u mwettqa l-aspirazzjonijiet tagħhom.

Madankollu, it-tfulija tibqa' stadju tal-ħajja kkaratterizzat minn vulnerabbiltà u sfidi relattivi, b'mod speċjali għat-tfal li jesperjenzaw il-faqar u l-esklużjoni soċjali. L-isforzi biex jiġu indirizzati l-faqar u l-esklużjoni soċjali, kif ukoll biex jiġu promossi u infurzati d-drittijiet tat-tfal, fis-snin reċenti wasslu għal tnaqqis globali ta' madwar 6 000 fl-għadd ta' tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE). Bla dubju, pass fid-direzzjoni t-tajba. Madankollu, jeħtieġ li l-isforzi jiġu sostnuti u jkomplu jiġu kkonsolidati biex jiġi żgurat li t-tfal kollha jgawdu minn opportunitajiet ugwali biex jirnexxu.

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal (ECG), li ġiet adottata fl-14 ta' Ġunju 2021, għandha l-għan li tipprevjeni u tiġġieled kontra l-esklużjoni soċjali billi tiggarantixxi għat-tfal fil-bżonn l-aċċess sħiħ għal sett ta' servizzi ewlenin, b'mod partikolari: fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, fl-edukazzjoni (inklużi attivitajiet ibbażati fl-iskola), fil-kura tas-saħħa u fl-akkomodazzjoni. Għal dan il-għan, l-Istati Membri ġew iggwidati biex jiżviluppaw Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali biex jiġġieldu kontra l-faqar fost it-tfal billi jiksru ċ-ċikli interġenerazzjonali tal-faqar u billi jrawmu opportunitajiet ugwali għat-tfal fil-bżonn.

F'Malta, it-tfal diġà jibbenefikaw minn għadd kbir ta' servizzi, b'mod speċjali fil-każ ta' tfal vulnerabbli. Minkejja dan, jenħtieġu aktar sforzi biex jiġu ssalvagwardjati l-ħtiġijiet u l-aspirazzjonijiet ta' tfal vulnerabbli. F'dan il-kuntest, il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali ta' Malta għal Garanzija għat-Tfal se jibni fuq l-inizjattivi eżistenti u se jistinka sabiex jagħti lit-tfal kollha l-appoġġ meħtieġ biex jirnexxu u jilħqu l-potenzjal tagħhom irrispettivament mill-pożizzjoni inizjali tagħhom.

SOMMARJU EŻEKUTTIV

SOMMARJU EŻEKUTTIV

F'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill għal Garanzija Ewropea għat-Tfal, Malta impenjat ruħha li tiżviluppa Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali (NAP) li jiddeskrivi l-miżuri mmirati lejn tfal vulnerabbli. L-NAP jibni fuq oqfsa ta' politika eżistenti biex isaħħaħ l-isforzi lejn l-inklużjoni soċjali u jkisser iċ-ċikli interġenerazzjonali tal-faqar.

L-NAP jiddefinixxi "Tfal fil-bżonn" bħala tfal taħt it-18-il sena li huma fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE). Dan jirreferi, b'mod partikolari, għal tfal li jew:

- jgħixu f'familji li huma fir-riskju tal-faqar; jew
- li jesperjenzaw privazzjoni materjali u soċjali severa; jew
- li jgħixu f'familji b'intensita ta' xogħol baxxa ħafna.

Il-Garanzija ta' Malta għat-Tfal għandha fil-mira tagħha t-tfal kollha fir-riskju tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali, b'mod partikolari t-tfal f'familji f'sitwazzjonijiet prekarji. L-NAP jiddeskrivi diversi miżuri fil-proċess li attwalment jiġu adottati kif ukoll miżuri ppjanati li jiffokaw li jindirizzaw il-ħtiġijiet tat-tfal vulnerabbli.

Il-miżuri huma implimentati permezz tal-għoti ta' diversi servizzi mfassla speċifikament biex jiġu protetti t-tfal u l-familji tagħhom. Ix-"xibka ta' sigurta'" tal-protezzjoni soċjali diġà tikkostitwixxi firxa wiesgħa ta' miżuri biex tinżamm il-protezzjoni tat-tfal u tal-familja u huma għaldaqstant rilevanti fil-kuntest tal-NAP. Allowances, bonuses, benefiċċji u servizzi psikoterapewtiċi jew psikoedukattivi huma jingħataw bħalissa biex jiġi żgurat li t-tfal kollha, b'mod speċjali dawk vulnerabbli, jingħataw l-appoġġ meħtieġ biex jiġġieldu kontra l-faqar u l-esklużjoni soċjali.

L-iffaċilitar tal-aċċess għall-edukazzjoni jibqa' prijorità ewlenija, biex jiġi żgurat il-progress lejn popolazzjoni aktar ikkwalifikata u aktar kompetittiva; għaldaqstant, dan irawwem lit-tfal biex jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom. B'mod partikolari, l-NAP jiddeskrivi miżuri li jinkoraġġixxu l-attendenza fl-iskola, jagħtu appoġġ jew materjali addizzjonali għat-tagħlim lil dawk li jeħtiġuhom kif ukoll itejbu l-kwalità tal-edukazzjoni permezz ta' żieda fil-kapaċitajiet tal-edukaturi. Minbarra l-ambjenti edukattivi, l-NAP jippreżenta wkoll l-attivitajiet ta' qabel u ta' wara l-iskola, attivitajiet oħra relatati mal-kultura, u programmi tematiċi jew ta' sensibilizzazzjoni.

Il-kura tas-saħħa, kemm fiżika kif ukoll mentali, hija ggarantita permezz ta' aċċess mingħajr ħlas għat-tfal, li jinkludi l-iskrinjar u varjetà ta' vaċċinazzjonijiet f'ċerti punti taż-żmien matul is-snin bikrija tal-iżvilupp u tal-edukazzjoni tagħhom. Għadd kbir ta' mediċini huma wkoll mingħajr ħlas għal persuni li jbatu minn kundizzjonijiet kroniċi. Isiru disponibbli evalwazzjoni u trattament inpatient, outpatient, ta' emerġenza u psikoloġiċi speċjalizzati, filwaqt li tingħata attenzjoni lil kwalunkwe kwistjoni tal-familja li tista' tinfluwenza l-benessri mentali. Attenzjoni fuq it-tfal b'diżabilità tiżgura abilitazzjoni u riabilitazzjoni fil-komunità kif ukoll fl-ambjent edukattiv. Attenzjoni speċifika tiġi ppreżentata wkoll biex tiġi enfasizzata l-importanza li tiġi mtejba kontinwament nutrizzjoni tajba għas-saħħa għat-tfal kollha.

L-NAP jippreżenta wkoll miżuri li għandhom l-għan li jiżguraw akkomodazzjoni sigura u stabbli għat-tfal fil-bżonn. Dawn jinkludu l-prijoritizzazzjoni ta' familji bit-tfal (b'mod speċjali tfal b'diżabilità) fl-allokazzjoni tal-akkomodazzjoni soċjali, il-provvista ta' skemi ta' assistenza finanzjarja, u l-iżvilupp ta' djar komunitarji biex jospitaw diversi tfal fil-komunità.

Biex tiġi żgurata l-implimentazzjoni xierqa tal-Pjan ta' Azzjoni, qed tiġi stabbilita sistema ta' monitoraġġ mill-Ministeru responsabbli għad-Drittijiet tat-Tfal biex tiġi segwita l-implimentazzjoni tal-Pjan fuq bażi biannwali. Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal se jikkomplementa l-Politika Nazzjonali għat-Tfal eżistenti u se jikkontribwixxi lejn l-indirizzar tar-realtajiet kumplessi ffaċċjati minn tfal vulnerabbli.

INTRODUZZJONI

1. SFOND

1.1 X'INHI L-GARANZIJA EWROPEA GĦAT-TFAL?

Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali għandu l-għan li jnaqqas b'ħames miljuni l-għadd ta' tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali sal-2030. F'dan ir-rigward, ġiet stabbilita l-Garanzija Ewropea għat-Tfal[1](ECG), permezz ta' Rakkomandazzjoni tal-Kunsill, bl-objettiv li jiġu appoġġjati l-Istati Membri fl-ilħuq tal-mira msemmija. Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal għandha l-għan li tikkontribwixxi lejn il-ġlieda kontra l-faqar fost it-tfal, billi tkisser iċ-ċikli interġenerazzjonali tal-faqar u trawwem opportunitajiet ugwali għat-tfal fil-bżonn.

Għal dan il-għan, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tagħti gwida lill-Istati Membri dwar il-garanzija tal-aċċess effettiv u mhux diskriminatorju għat-tfal vulnerabbli għal sett ta' servizzi ewlenin, inklużi l-edukazzjoni, il-kura tas-saħħa, l-akkomodazzjoni u n-nutrizzjoni tajba għas-saħħa. F'dan ir-rigward, l-Istati Membri ġew mitluba jiżviluppaw Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali biex jgħinu lit-"tfal fil-bżonn". Filwaqt li t-terminu "tfal fil-bżonn" jirreferi għal persuni taħt it-18-il sena li huma fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, grupp fil-mira speċifiku huwa definit aktar fid-dettall fit-Tieni Taqsima tal-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali.

Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal 2022-2030 għandu l-għan li jipprevjeni u jiġġieled kontra l-esklużjoni soċjali fost it-tfal permezz tal-implimentazzjoni ta' diversi miżuri li għandhom l-għan li jagħtu:

A. aċċess effettiv u mingħajr ħlas għal edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal ta' kwalità għolja, attivitajiet edukattivi u bbażati fl-iskola, tal-inqas ikla waħda tajba għas-saħħa kull jum tal-iskola u kura tas-saħħa; u

B. aċċess effettiv għal nutrizzjoni tajba għas-saħħa u akkomodazzjoni adegwata

Konsultazzjoni

Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal iħaddan spettru wiesa' ta' oqsma ta' politika li r-responsabbiltà u l-interessi tagħhom jaqgħu taħt Ministeri u entitajiet differenti. F'dan il-kuntest, il-Ministeru għall-Politika Soċjali u d-Drittijiet tat-Tfal (MSPC) wettaq serje ta' konsultazzjonijiet mal-Ministeri rilevanti bil-għan li jikkontribwixxu lejn l-iżvilupp tal-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal. Matul l-ewwel kwart tal-2021, twettaq avveniment ta' konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati kollha (fir-rigward tat-"Tfulija") bħala parti mill-proċess ta' qabel il-konsultazzjoni tal-Viżjoni Soċjali ta' Malta 2035. Sussegwentement, bħala parti sostnuta tal-fażi ta' konsultazzjoni, l-MSPC organizza Grupp ta' Riflessjoni biex jikseb kontribut u feedback dettaljati direttament mit-tfal.

Barra minn hekk, fid-dawl tal-fatt li għadd ta' miżuri ilhom għaddejjin għal diversi snin, il-proċess ta' konsultazzjoni pubblika twettaq bħala parti mill-proċess ta' konsultazzjoni annwali dwar id-dokument tal-baġit. Dan żgura konsultazzjoni nazzjonali olistika mal-partijiet ikkonċernati kollha, inkużi organizzazzjonijiet mhux governattivi li jippromwovu d-drittijiet tat-tfal, biex jiġi żgurat li l-Garanzija Nazzjonali għat-Tfal tidentifika verament l-ostakli ffaċċjati mit-Tfal fl-aċċessar u fl-adozzjoni tas-servizzi.

1.2 IL-KUNTEST NAZZJONALI

It-tfal huma l-futur tas-soċjetà u huwa rilevanti li niżguraw li t-tfal kollha jkunu jistgħu jimmassimizzaw il-potenzjal tagħhom. F'Malta, it-tfal (0 sa 17-il sena) irrappreżentaw 15.9% (81,948) tal-popolazzjoni totali fl-2020, u dan ikkontribwixxa għat-tieni l-inqas sehem tat-tfal fost il-pajjiżi tal-UE. It-tfal huma intrinsikament vulnerabbli u huma pproġettati li jiżdiedu lokalment għal 16% (94,306) sal-2030. Fl-2020, 22.6% tal-persuni taħt it-18-il sena f'Malta kienu fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE). Tabella 1 hawn taħt turi r-Rata AROPE għat-tfal (skont il-ġeneru) bejn l-2018 u l-2020.

TABELLA 1. IT-TFAL FIR-RISKJU TAL-FAQAR JEW TAL-ESKLUŻJONI SOĊJALI (0 sa 17-IL SENA)[2]

Sena	% jew għadd ta' persuni	Maskili	Femminili	Totali
2018	%	23.0	22.6	22.8
	Persuni	9,414	8,981	18,395
2019	%	24.6	22.5	23.6
	Persuni	10,354	8,945	19,299
2020	%	21.3	24.1	22.6
	Persuni	9,097	9,632	18,729

**L-aħħar data statistika disponibbli ma turix l-impatti tal-COVID-19 fuq it-tfal AROPE*

1. Adottata mill-Kunsill tal-Unjoni Ewropea fl-14 ta' Ġunju 2021.

2. Eurostat. 2021. People at risk of poverty or social exclusion by age and sex [ilc_peps01N]. Aċċessat fuq: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PEPS01N custom_1886535/default/table?lang=en. [Aċċessat fit-23/08/2021]

Il-pandemija tal-COVID-19 kellha impatt fuq is-soċjetà, b'mod partikolari fuq it-tfal. It-tfal ġew milquta speċjalment b'mod negattiv minħabba l-għeluq tal-iskejjel u l-miżuri tat-tbegħid soċjali li setgħu kkontribwew lejn żieda fl-istress, l-ansjetà ,l-isfruttament u l-bullying online, fost affarijiet oħra. Barra minn hekk, dawn il-miżuri kkontribwew ukoll lejn tnaqqis fl-aċċess għas-servizzi bħall-isport u l-attivitajiet fiżiċi[3].

1.2.1 IT-TFAL FIR-RISKJU TAL-FAQAR JEW TAL-ESKLUŻJONI SOĊJALI (AROPE)

L-iffokar fuq it-tfal u l-indirizzar tar-rata eżistenti tat-tfal fir-riskju tal-faqar huwa importanti għal żvilupp ekonomiku sostenibbli kif ukoll biex tiġi żgurata soċjetà li tipprovdi opportunitajiet ugwali tul il-ġenerazzjonijiet. Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal jirrikonoxxi li l-benefiċċji ekonomiċi tal-investiment fit-tfal jegħlbu b'mod sinifikanti l-kostijiet finanzjarji tal-investiment.

F'konformità mal-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, Malta stabbiliet mira nazzjonali ta' 3.1% biex tnaqqas l-għadd ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) sal-2030. Se tiġi ddedikata attenzjoni partikolari lill-Faqar fost it-Tfal. Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali ta' Malta għal Garanzija għat-Tfal se jkun wieħed mill-istrumenti ewlenin biex jiġu mmonitorjati l-isforzi tal-Gvern biex tintlaħaq il-mira nazzjonali stabbilita dwar it-tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali.

L-għadd ta' tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali naqas b'6000 mill-2013 sal-2020[4]. Madankollu, kważi 1 minn kull 4 itfal għadhom fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali. Rata ogħla tar-riskju tal-faqar hija rreġistrata fost it-tfal f'familji f'sitwazzjonijiet prekarji. Fil-fatt, rati AROPE 'l fuq mill-medja huma rreġistrati fost it-tfal f'familji b'ġenitur wieħed[5], f'familji kbar[6] u f'familji b'ħiliet baxxi sa medji[7]. Gruppi vulnerabbli oħra jinkludu tfal migranti[8] u tfal li jesperjenzaw l-esklużjoni tal-akkomodazzjoni.

It-tfal f'Malta għandhom inugwaljanza tal-introjtu relattivament aktar baxxa u benessri tat-tfal ogħla meta mqabbla ma' pajjiżi Ewropej oħra[9]. Filwaqt li l-maġġoranza tal-81 948 tfal għexu f'familji[10], 510 tfal għexu f'kura barra mid-dar fl-2019[11]. F'Malta, id-data dwar it-tfal mingħajr dar ma kinitx disponibbli fl-aħħar tal-2020. Minkejja dan, l-għadd ta' tfal f'Malta li esperjenzaw privazzjoni severa tal-akkomodazzjoni kien ta' 2.3%[12] fl-2019; ġie rreġistrat tnaqqis ta' 1% meta mqabbel maċ-ċifri tal-2017 fil-livell nazzjonali. Ir-rata hija wkoll aktar baxxa b'mod sinifikanti mill-medja tal-EU27 li hija ta' 6.0%[13].

Barra minn hekk, ir-rata ta' ffullar tat-tfal irreġistrat waħda mir-rati l-aktar baxxi għal Malta fl-2020 u kienet ta' 6.3%[14] li hija baxxa ħafna meta mqabbla mal-medja ta' EU27 ta' 25.9%[15]. Min-naħa l-oħra, ġiet innotata xejra dejjem akbar

---

3. Università ta' Malta: Ċentru għar-Reżiljenza u s-Saħħa Soċjoemozzjonali. 2021. The Resilience of Maltese Children during COVID-19. Aċċessat fuq: https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/70282/3/The%20resilience%20of%20Maltese%20children%20during%20COVID%2019%202021.pdf. [Aċċessat fl-10/06/2021]

4. Eurostat. 2021. People at risk of poverty or social exclusion by age and sex [ilc_peps01N]. Aċċessat fuq: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PEPS01N custom_1886535/default/table?lang=en. [Aċċessat fit-23/08/2021]

5. Il-kategorija ta' "żewġ adulti, tlett itfal dipendenti jew aktar" esperjenzat l-ogħla AROPE fost it-tipi kollha ta' familji matul l-2018 u l-2019 b'33.1% u b'27.3% rispettivament.

6. Eurostat. 2021. People at risk of poverty or social exclusion by income quintile and household type [ilc_peps03]. Aċċessat fuq: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ilc_peps03?lang=en. [Aċċessat fit-23/08/2021]

7. Il-Kummissjoni Ewropea. 2019. Rapport tal-Pajjiż ta' Malta. Aċċessat fuq: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-malta_mt.pdf.

8. Rapport reċenti mill-Eurostat (2019) semma t-13% tal-barranin mhux tal-UE li jgħixu f'Malta li jgħixu fi djar iffullati, meta mqabbla ma' 0.6% li huma ċittadini tal-UE u 2% li huma ċittadini Maltin 12% (9,892 tifel u tifla) tal-popolazzjoni totali tat-tfal residenti f'Malta huma barranin.

9. Fond tan-Nazzjonijiet Uniti għat-Tfal (UNICEF). 2016. Fairness for Children: A league table of inequality in child well-being in rich countries. Aċċessat fuq: https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/RC13_eng.pdf. [Aċċessat fis-7/12/2020]

10. Fil-komunità; mal-ġenituri/kustodji.

11. Data Interna pprovduta mill-Uffiċċju Prinċipali tal-FSWS fl-10 ta' Mejju 2021.

12. 2.1% subien u 2.6% bniet.

13. Eurostat. 2021. Severe housing deprivation rate by age, sex and poverty status - EU-SILC survey [ilc_mdho06a]. Aċċessat fuq: https://ec.europa.eu/eurostat/ databrowser/view/ilc_mdho06a custom_1886535/default/table?lang=en. [Aċċessat fit-23/08/2021]

14. 4.8% subien u 5.3% bniet.

15. Eurostat. 2021. Overcrowding rate by age, sex and poverty status - total population - EU-SILC survey [ilc_lvho05a]. Aċċessat fuq: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_lvho05a. [Aċċessat fit-23/08/2021]

fir-rata tal-piż eċċessiv tal-nfiq tal-akkomodazzjoni għat-tfal f'Malta li kienet ta' 2.6%[16] fl-2020. Minkejja dan, din ir-rata għadha baxxa ħafna meta mqabbla mall-medja tal-EU27 li hija ta' 9.0%[17].

1.3 QAFAS TA' POLITIKA INTEGRAT U TA' ABILITAZZJONI

Il-Garanzija ta' Malta għat-Tfal se tkompli tibni fuq il-qafas ta' politika eżistenti u se tikkonsolida l-isforzi lejn l-inklużjoni soċjali u t-tkissir taċ-ċikli interġenerazzjonali tal-faqar. L-implimentazzjoni lokali tad-drittijiet tat-tfal, inklużi t-tnaqqis tal-faqar u l-promozzjoni tal-inklużjoni soċjali, kienet u għadha prijorità għal Malta.

Iż-żewġ politiki nazzjonali li jiffurmaw il-qafas integrat u ta' abilitazzjoni fil-ġlieda kontra l-faqar fost it-tfal u l-inklużjoni soċjali huma l-"Politika Strateġika Nazzjonali għal Tnaqqis fil-Faqar u għal Inklużjoni Soċjali 2014-2024"[18] u l-"Politika Nazzjonali tat-Tfal"[19].

Il-Politika Strateġika Nazzjonali għal Tnaqqis fil-Faqar u għal Inklużjoni Soċjali 2014-2024

Il-Politika Strateġika Nazzjonali għal Tnaqqis fil-Faqar u għal Inklużjoni Soċjali 2014-2024 hija l-politika strateġika fit-tul attwali ta' Malta li tippreżenta pjan ta' 10 snin biex jiġu indirizzati l-faqar u l-esklużjoni soċjali, li fihom it-tfal AROPE u l-familji tagħhom jiffurmaw parti mill-popolazzjoni mmirata. Il-politika strateġika tirrikonoxxi li l-ebda persuna ma hija eżentata mill-possibbiltà li taqa' fir-riskju tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali.

It-tfal huma wieħed mill-erba' gruppi fil-mira identifikati fil-Politika Strateġika Nazzjonali għal Tnaqqis fil-Faqar u għal Inklużjoni Soċjali. Dan id-dokument ta' politika jiddeskrivi d-diversi azzjonijiet ta' politika strateġika f'diversi dimensjonijiet, li jinkludu: il-kura tas-saħħa, l-edukazzjoni, l-impjieg, is-servizzi soċjali u oħrajn, bil-għan li jittejbu l-prospetti b'mod partikolari għall-gruppi vulnerabbli kollha. Dawn l-azzjonijiet ta' politika strateġika għandhom l-għan li jtejbu s-sistema tal-protezzjoni soċjali u jippromwovu miżuri ta' attivazzjoni biex jinħolqu opportunitajiet ta' impjiegi u jiġu ffaċilitati l-mobbiltà u d-desegmentazzjoni fis-suq tax-xogħol, jiġu indirizzati inugwaljanzi edukattivi u jiġi żgurat aċċess ugwali għal kura tas-saħħa ta' kwalità, fost affarijiet oħra. Finalment, dawn l-azzjonijiet ta' politika se jikkontribwixxu lejn l-indirizzar tal-faqar interġenerazzjonali u l-esklużjoni soċjali.

L-iżvilupp tal-Politika Strateġika Nazzjonali għal Tnaqqis fil-Faqar u għal Inklużjoni Soċjali 2014-2024 huwa bbażat fuq approċċ fit-tul lejn it-tnaqqis fil-faqar u l-inklużjoni soċjali mmexxi minn dawn il-prinċipji li ġejjin:

- Approċċ ta' inklużjoni attiva li jirrikjedi qafas ta' politika integrat li jikkombina introjtu adegwat, swieq tax-xogħol inklużivi u aċċess għal servizzi soċjali ta' kwalità.

- Approċċ tad-drittijiet tal-bniedem ibbażat fuq l-ugwaljanza, id-diversità u l-ġustizzja soċjali.

- Approċċ tul il-ħajja li joħloq konnessjoni b'mod aktar dirett mal-ħtiġijiet tal-persuni hekk kif jinbidlu matul ħajjithom.

---

16. 3.1% subien u 2.6% bniet.

17. Eurostat. 2021. Housing cost overburden rate by age, sex and poverty status - EU-SILC survey[ilc_lvho07a]. Aċċessat fuq: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_lvho07a&lang=en. [Aċċessat fit-23/08/2021]

18. Il-Ministeru għall-Familja u Solidarjetà Soċjali. 2014. Il-Politika Strateġika Nazzjonali għal Tnaqqis fil-Faqar u għal Inklużjoni Soċjali 2014-2024 Aċċessata fuq: https://family.gov.mt/wp-content/uploads/2021/05/Poverty-Strategy-14-MT.pdf [Aċċessata fit-: 02/09/2021].

19. Il-Ministeru għall-Familja, Drittijiet tat-Tfal u Solidarjetà Soċjali. 2017. Il-Politika Nazzjonali tat-Tfal. Aċċessata fuq: https://tfal.org.mt/en/professionals/PublishingImages/Pages/Documents/National%20Children%27s%20Policy%202017.pdf [Aċċessata fit-02/09/2021]

Il-Politika Nazzjonali tat-Tfal

Il-Politika Nazzjonali tat-Tfal tirrikonoxxi l-attenzjoni speċjali meħtieġa għat-tfal, bħala grupp speċifiku u tenfasizza l-uniċità ta' kull tifel jew tifla. Filwaqt li tqis id-diversi opportunitajiet u sfidi assoċjati ma' stadji differenti tal-iżvilupp u l-ħtiġijiet dinamiċi u multipli esperjenzati mit-tfal tul ħajjithom kollha, din il-Politika trawwem approċċ għall-benessri tul il-ħajja.

Il-Politika Nazzjonali tat-Tfal tiddeskrivi serje ta' objettivi ta' politika fi ħdan temi u xenarji differenti, li jinkludu, fost affarijiet oħra, dawk soċjali u edukattivi, u dawk dwar is-saħħa, in-nutrizzjoni u l-akkomodazzjoni. Din il-politika identifikat għadd ta' prinċipji ta' gwida b'mod partikolari:

- **Il-protezzjoni** – li jenfasizza l-importanza li tiġi ggarantita s-sikurezza tat-tfal billi jiġu protetti minn ħsara sinifikanti;

- **Il-provvediment** – biex jiġu koperti l-ħtiġijiet speċjali tat-tfal u d-dritt tagħhom li jaċċessaw servizzi ta' kwalità, inkluż id-dritt għal standard tal-għajxien adegwat u d-dritt għad-divertiment, għal-logħob u għall-attivitajiet kulturali; u

- **Il-parteċipazzjoni** – biex jiġi żgurat li t-tfal jinfluwenzaw it-teħid tad-deċiżjonijiet li jaffettwa l-ħajjiet tagħhom biex tinħoloq bidla pożittiva.

Minbarra d-dokumenti ewlenin ta' politika imsemmija hawn fuq, hemm politiki komplementari oħra li jikkontribwixxu lejn il-benessri tat-tfal bħal:

- *l-Istrateġija Nazzjonali għas-Saħħa Mentali f'Malta 2020 – 2030*[20], b'attenzjoni speċjali fuq it-tfal, li permezz tagħha jiġi indirizzat l-kuntest usa' u d-determinanti tas-saħħa, filwaqt li jiġu segwiti inizjattivi intersettorjali mal-iskejjel u mal-postijiet tax-xogħol bħala prijorità fil-prevenzjoni tal-mard mentali u

- *l-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 7 snin):* Qafas ta' Politika Nazzjonali għal Malta u Għawdex[21] li għandu l-għan li jiżgura pedamenti ottimi għall-benessri, it-tagħlim u l-iżvilupp tat-tfal.

20. Ministeru tas-Saħħa. 2019. "Il-Bini ta' Reżiljenza, Nittrasfomaw is-Servizzi: Strateġija għas-Saħħa Mentali għal Malta 2020-2030 (Building Resilience, Transforming Services: A Mental Health Strategy for Malta 2020-2030)". Disponibbli fuq: https://deputyprimeminister.gov.mt/en/Documents/National-Health-Strategies/Mental_Health_Strategy_EN.pdf

21. Ministeru tal-Edukazzjoni. Ottubru 2021. l-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 7 snin): Qafas ta' Politika Nazzjonali għal Malta u Għawdex. (Early Childhood Education and Care (0–7 years): National Policy Framework for Malta and Gozo). Aċċessat fuq https://education.gov.mt/en/resources/Documents/Policy%20Documents/NPF%20Early%20Childhood%20Education%20and%20 Care%20-%20A4%20Oct21.pdf.

IT-TFAL FIL-BŻONN

2. GRUPP FIL-MIRA SPEĊIFIKU U SERVIZZI EWLENIN

Għall-fini tal-Garanzija Nazzjonali għat-Tfal, "Tfal fil-bżonn" hija definita bħala tfal taħt it-18-il sena li huma fir-risku tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) Dan jirreferi għal tfal li jew:

- jgħixu f'familji li huma fir-riskju tal-faqar; jew
- li jesperjenzaw privazzjoni materjali u soċjali severa; jew
- li jgħixu f'familji b'intensita ta' xogħol baxxa ħafna.

F'dan il-kuntest, minbarra li jkollha fil-mira tagħha t-tfal kollha fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, il-Garanzija ta' Malta għat-Tfal tagħti attenzjoni speċifika lil grupp speċifiku ta' tfal f'familji f'sitwazzjonijiet prekarji.

2.1 TFAL F'FAMILJI F'SITWAZZJONIJIET PREKARJI

'Tfal li jgħixu f'familji f'sitwazzjonijiet prekarji' huwa kunċett wiesa' li jħaddan riskji differenti. Hemm tliet fatturi ġenerali li jistgħu jwasslu għall-prekarjetà fil-familji, b'mod partikolari:

- **Fraġilità ekonomika:** tirreferi għal sitwazzjoni fejn l-assi u r-riżorsi tal-familja ma jkunux biżżejjed biex jipproteġu lit-tfal kontra l-faqar jew it-tbatija;

- **Kompożizzjoni tal-familja:** tirreferi għal ċerti karatteristiċi tal-membri tal-familja fejn jgħixu t-tifel jew it-tifla – pereżempju, l-età tal-omm jew l-għadd ta' adulti u tfal fil-familja (familji b'adult wieħed bit-tfal, familji li jikkonsistu f'żewġ adulti u tlett itfal jew aktar); u

- **Fatturi ta' riskju soċjali (oħra):** dawn huma karatteristiċi jew sitwazzjonijiet individwali/raggruppati li jistgħu jwasslu lit-tfal u lill-familji tagħhom għal prekarjetà. Dawn jinkludu kwistjonijiet tas-saħħa mentali, vjolenza u esklużjoni minħabba diskriminazzjoni jew id-dinamika spazjali tas-segregazzjoni urbana.

Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal f'Malta għandu fil-mira tiegħu it-tfal f'familji f'sitwazzjonijiet prekari bi fraġilità ekonomika.

L-Effetti tal-COVID-19

L-impatt tal-pandemija tal-COVID-19 ħalla marka fuq il-benesseri ekonomiku u soċjali tal-familji u t-tfal u x'aktarx li jaffettwa lit-tfal minn sfondi żvantaġġati, b'mod speċjali familji b'introjtu baxx.

2.2 IL-PROTEZZJONI SOĊJALI GĦAL TFAL F'FAMILJI F'SITWAZZJONIJIET PREKARJI

Is-Sistema tal-Protezzjoni Soċjali ta' Malta hija mfassla apposta biex tissalvagwardja lis-soċjetà kontra r-riskji soċjali fir-rigward tal-benesseri individwali, familjali u soċjetali. It-Tabella 2 hawn taħt turi għadd ta' benefiċċji soċjali u servizzi ta' protezzjoni soċjali pprovduti lil familji bi tfal fil-bżonn biex jittaffa l-istatus soċjoekonomiku baxx.

TABELLA 2. BENEFIĊĊJI SOĊJALI U SERVIZZI TA' PROTEZZJONI SOĊJALI

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	It-tfal kollha bl-età ta' 0 sa 17-il sena u l-ġenituri/kustodji tagħhom Familji b'introjtu baxx bi tfal bl-età ta' 0 sa 17-il sena
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **L-Allowance tat-Tfal** jingħata kull ġimgħa lil familji bit-tfal mit-twelid sal-età ta' 16-il sena u dan jammonta għal minimu totali fil-ġimgħa ta' EUR 21.16 għal kull tifel jew tifla. Familji li ma jaqbżux it-test tal-mezzi, jingħataw rati ogħla ta' dawn l-allowances għal kull tifel jew tifla, sa massimu totali fil-ġimgħa ta' EUR 41.58 għal kull tifel jew tifla. • **Bonus ta' darba ta' EUR 300** jitħallas lill-omm ta' tarbija li tkun għadha titwieled jew lil ġenitur adottiv. Jekk l-omm twelled jew tadotta aktar minn tifel wieħed jew tifla waħda fl-istess waqt, il-bonus jitħallas ukoll għal kull tarbija li tkun għadha kemm twieldet jew għal kull wild adottat. • **Pensjoni tar-Romol (għar-Romol bit-Tfal)** li tammonta għal ammont massimu fil-ġimgħa ta' EUR 277.63 li jitħallas lir-romol li għandhom il-kura u l-kustodja tat-tfal. • **Allowance għall-Foster Care** li jammonta għal EUR 110 fil-ġimgħa jingħata lill-foster carers awtorizzati li jipprovdu servizz ta' foster care lil tifel jew tifla. Bl-istess mod, iċ-**Child in Care Benefit (Servizz Residenzjali)** li jammonta għal EUR 110 fil-ġimgħa jingħata lid-djar tat-tfal residenzjali/komunitarji għal kull tifel jew tifla li jgħix/tgħix hemm. Benefiċjarji ta' dawn l-allowances ma jirċevux l-Allowance tat-Tfal. • **Servizzi tal-Fostering** jaħdmu b'mod partikolari fuq: i) l-eliġibbiltà ta' foster carers prospettivi; ii) it-twettiq ta' ftehimiet ta' tqegħid f'foster care u r-reviżjoni regolari tagħhom; iii) it-tfassil ta' rapporti ta' rieżami fuq foster carers; u iv) fostering u adozzjoni permanenti permezz ta' fostering fejn hemm inqas possibbilta li l-minorenni li jitqiegħdu f'foster care jintilfu fil-kura. Barra minn hekk, helpline ddeżinjat jiġifieri **Helpline 1778** huwa mmirat b'mod speċifiku biex jagħti appoġġ lil persuni li huma interessati fil-fostering. • **Supportline 179 (Linja ta' Sapport 179)**: Dan il-helpline nazzjonali huwa hotline ta' kriżi aċċessibbli fuq bażi ta' 24 siegħa kuljum għat-tfal. • **Allowance għat-Tfal b'Diżabilità** tingħata lit-tfal li huma ċċertifikati li jbatu minn diżabilità fiżika u/jew mentali. Din l-allowance titħallas flimkien mal-Allowance tat-Tfal. • **Allowance ta' Ltim** hija allowance fil-ġimgħa (li tammonta għal EUR 66.44) imħallsa lil kustodju li qed jieħu ħsieb ta' tifel/tifla/tfal ta' taħt is-16-il sena u fejn il-ġenituri tat-tifel jew tifla huma t-tnejn mejtin. Bl-istess mod, kustodju jitħallas l-Allowance ta' Ltim Supplimentari ta' EUR 111.52 jekk ikun qed jieħu ħsieb tifel/tifla/tfal bl-età ta' bejn is-16 u l-21 sena fejn il-ġenituri tat-tifel jew tat-tifla huma t-tnejn mejtin u fejn it-tifel jew it-tifla ma jkunux f'okkupazzjoni bi qligħ u li l-qligħ gross tagħhom ma jaqbiżx il-paga minima nazzjonali. Benefiċjarji ta' dawn l-allowances jirċievu wkoll l-Allowance tat-Tfal. • **L-inizjattiva tas-Sustainable Baby Box**: Id-distribuzzjoni ta' starter kits b'10 prodotti sostenibbli tat-trabi lill-ġenituri kollha li jkollhom tarbija. Il-prodotti jinkludu, fost affarijiet oħra, kutra tat-trabi, ħarqa li tista' terġa' tintuża u basket tal-ġarr tat-tfal (tote bag), vavalor għat-tmigħ, anella għas-snien, kalzetti u mittens. • **Servizzi ta' Vjolenza Domestika jinkludu**: - Servizzi ta' valutazzjoni tar-riskju, aċċess għal kenn sigur, għajnuna legali u akkumpanjament għas-seduti tal-Qrati mit-Taqsima tal-Vjolenza Domestika (Domestic Violence Unit) fl-FSWS, it-Taqsima tal-Pulizija għall-Vjolenza Domestika u Bbażata fuq il-Ġeneru (Gender-Based and Domestic Violence Police Unit) u t-Taqsima ta' Appoġġ għall-Vittmi (Victim Support Unit) li jinsabu fil-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija u Għajuna Legali Malta (Legal Aid Malta). - Servizz f'waqtu biex jiġu megħjuna l-awturi ta' atti ta' vjolenza u abbuż. Dan jinkludi wkoll Servizz ta' Vjolenza mit-Tfal fuq il-Ġenituri li permezz tiegħu kemm l-awturi minorenni kif ukoll il-ġenituri li jkunu l-vittmi ta' vjolenza jkunu appoġġati. • **Servizzi ta' Appoġġ għall-Familja** jipprovdu interventi ta' ħidma soċjali u assistenza lit-tfal u lill-familji tagħhom. Is-servizzi pprovduti jinkludu żjarat fid-djar, riferiment lis-servizzi l-aktar xierqa, sessjonijiet regolari ta' segwitu, eċċ. Dan is-servizz għandu sub-timijiet li jaħdmu fuq il-Kondizzjoni ta' Persuni Mingħajr Dar u t-Traffikar tal-Bniedem. Servizzi oħra ta' ħidma soċjali jiġu offruti wkoll lil gruppi ta' individwi fil-mira, bħas-Servizz ta' Appoġġ ta' Kwalità Għolja li joffri appoġġ individwali għall-minorenni fil-livell komunitarju li jikkonċerna l-ħtiġijiet tagħhom, b'mod partikolari r-ri-integrazzjoni tagħhom fi ħdan il-komunità usa'. • **Servizzi Komunitarji**: Punti uniċi ta' servizz f'diversi lokalitajiet madwar Malta u Għawdex li joffru appoġġ lill-familji fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, permezz ta' ħidma soċjali u ħidma komunitarja, inkluża għajnuna b'ħiliet soċjali/tal-ħajja, edukazzjoni u impjieg. Dawn il-punti uniċi ta' servizz iservu wkoll bħala punti ta' distribuzzjoni tal-kaxxi tal-ikel mogħtija bħala parti mill-Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Aktar fil-Bżonn (FEAD) u d-Distribuzzjoni tal-Ikel Iffinanzjat mill-Istat (SFFD). Is-Servizzi Komunitarji fetħu l-ewwel klinika komunitarja tas-saħħa mentali f'wieħed mis-siti tagħhom, f'kollaborazzjoni mal-Ministeru għas-Saħħa. • **BeSmartOnline!** Huwa proġett biex titqajjem is-sensibilizzazzjoni fost it-tfal, l-edukaturi, il-ġenituri/l-indokraturi primarji u partijiet ikkonċernati oħra dwar kif isir użu sikur mill-internet. Dan il-proġett jinkludi wkoll iċ-**Child Web Alert Hotline**.

Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Servizz ta' Emerġenza Wara l-Ħin:** Tim ta' assistenti soċjali li jkunu aċċessibli wara l-ħin tal-uffiċċju biex jintervjenu f'sitwazzjonijiet speċjali li jirrikjedu assistenza immedjata, każijiet primarji relatati mal-protezzjoni tat-tfal, vjolenza domestika u tfal fil-kura. • **Servizzi ta' Adozzjoni** jappoġġjaw lil familji li huma fil-proċess li jadottaw tifel/tifla/tfal kif ukoll lil familji li jkunu adottaw. It-taqsima taħdem biex tiffaċilita adozzjonijiet lokali u internazzjonali u biex tipprevjeni fallimenti fit-tqegħid ta' tfal f'familji. • **Looked After Children (LAC):** Pjanijiet ta' kura u monitoraġġ imfassla apposta f'konformità mal-Att dwar il-Protezzjoni tal-Minorenni (Kura Alternattiva) (Kapitolu 602 tal-Liġijiet ta' Malta) għat-tfal fil-bżonn li jeħtieġu min jieħu ħsiebhom/li huma f'kura barra mid-dar/li jgħixu 'l bogħod mill-familja naturali tagħhom. Dawn it-tfal jistgħu jkunu qed jgħixu jew f'komunità/ dar residenzjali jew f'foster care. • **Servizz ta' Wara l-Kura għat-tfal fil-kura bl-età ta' bejn il-15 u s-17-il sena**. Appoġġ għal persuni li jitilqu minn kura istituzzjonali biex jiġi ffaċilitat l-għajxien indipendenti tagħhom u tiġi żgurata kwalità tal-ħajja tajba. Jitfassal pjan ta' wara l-kura, u l-ħaddiem ewlieni jsegwi dan il-pjan individwalizzat flimkien mal-persuna żagħżugħa. • **Żjarat taħt Superviżjoni (SAVs) u Servizzi tal-Qorti:** laqgħat taħt superviżjoni bejn it-tfal u l-ġenituri mhux kustodjali/membri oħra tal-familja meta l-aċċess ma jkunx possibbli mod ieħor. Is-servizz huwa ffokat fuq it-tfal u offrut f'ambjent sikur filwaqt li jiffaċilita l-komunikazzjoni u r-relazzjoni fost il-membri kollha. Il-ħaddiema soċjali jħabirku biex itejbu l-kuntatt mal-ġenituri bijoloġiċi fejn dan ikun xieraq. Barra minn hekk, għal dan il-għan, jitwettqu Valutazzjonijiet tal-Qorti u jitressqu rakkomandazzjonijiet biex jiġu indirizzati l-aċċess, it-terapija u r-riferimenti għal servizzi oħra. • **Dar tat-Tfal:** Proċedura/dar adattata għat-tfal u sensittiva għall-iżvilupp li għandha l-għan li tagħmel il-proċeduri u l-investigazzjonijiet ġudizzjarji anqas trawmatiċi għat-tfal. • **Diversi inizjattivi, interventi u servizzi olistiċi mmirati lejn iż-żgħażagħ li jesperjenzaw sitwazzjonijiet prekarji,** inklużi: - Ħidma soċjali u ħidma fost iż-żgħażagħ, interventi individwali għaż-żgħażagħ; - **Involviment Permezz ta' Programm ta' Tagħlim Attiv (Engaging Through Active Learning Programme (E.T.A.L.))**: Permezz ta' dan il-programm, ħaddiem fil-qasam taż-żgħażagħ u ħaddiem soċjali jintervjenu maż-żgħażagħ li jinvolvu ruħhom f'attitudnijiet ta' sfida fl-ambjenti tal-iskola u tad-dar; - **Embark for Life (EFL):** Dan il-proġett jappoġġja u jindirizza diversi ħtiġijiet taż-żgħażagħ, relatati b'mod partikolari mas-sejba u ż-żamma ta' impjieg u biex dawn iż-żgħażagħ jiġu involuti f'opportunitajiet ta' taħriġ. - Il-proġett **Opportunity Knocks (OK)** jaħdem maż-żgħażagħ biex jitgħallmu u jtejbu l-ħiliet u biex tingħata spinta lill-possibbiltajiet tal-impjieg tagħhom u opportunitajiet oħra biex jiġu megħjuna jilħqu l-għanijiet tagħhom u javvanzaw fil-karriera tagħhom. - Interventi ma' żgħażagħ miżmuma f'faċilitajiet korrettivi. • **Is-Servizz Home Start (HS)** jgħin lit-tfal u lill-familji tagħhom fil-bżonn permezz ta' żjarat tal-familja (kemm f'uffiċċji tal-HS kif ukoll fid-djar tal-familji), telefonati ta' segwitu, attivitajiet fuq barra, sessjonijiet virtwali u tal-qari u donazzjonijiet tal-ikel. • **Il-Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Aktar fil-Bżonn (FEAD)**: Il-kaxxi tal-ikel huma distribwiti 3 darbiet f'sena lill-familji li huma l-aktar fil-bżonn jew vulnerabbli. • **Id-Distribuzzjoni tal-Ikel Iffinanzjat mill-Istat (SFFD)**: Il-kaxxi tal-ikel huma distribwiti darbtejn f'sena lill-familji li huma l-aktar fil-bżonn jew vulnerabbli u huma ffinanzjati totalment mill-Istat. • **Programmi u Riżorsi għal Trobbija Pożittiva:** Tliet tipi differenti ta' programmi ta' trobbija pożittiva huma offruti skont it-tip ta' familja, inkluż programm speċifiku għall-ġenituri li huma sseparati jew fil-proċess ta' separazzjoni. • **Fergħa tas-servizzi ta' protezzjoni soċjali f'Għawdex**: Tim reġjonali bbażat f'Għawdex joffri s-servizzi ewlenin mogħtija mill-FSWS f'Malta, skont il-ħtiġijiet soċjali ta' Għawdex. • **Servizzi ta' Prevenzjoni** (fl-iskejjel, fil-postijiet tax-xogħol, fil-komunità u permezz tal-midja) li jikkonċernaw l-alkoħol, id-droga, il-logħob tal-azzard u vizzji oħra. Tim ta' ħaddiema fost iż-żgħażagħ, ħaddiema soċjali u gradwati fil-psikoloġija jinformaw u jgħinu lin-nies, inkluż lit-tfal, lill-ġenituri u lill-għalliema fost l-oħrajn, biex jadottaw stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa 'l bogħod mill-vizzji.

Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **A Substance Misuse In-patient Unit (SMIPU)**, magħrufa wkoll bħala Dar L-Impenn. Taqsima ta' osservazzjoni medika 24 siegħa kuljum operata minn tim multidixxiplinari għal dawk li jagħmlu użu ħażin mis-sustanzi li jeħtieġu attenzjoni medika matul l-istabbilizzazzjoni tat-trattament, is-sostituzzjoni ta' reġimi tat-trattament, jew id-detossifikazzjoni minn sustanzi ta' abbuż. • **Servizz ta' Ditossifikazzjoni OutPatient (SMOPU)**, magħruf ukoll bħala ċ-Ċentru tad-Detox. Ċentru biex jiġu involuti individwi bi problema ta' użu ħażin tas-sustanzi f'interventi faċli, fejn jiġu vvalutati l-ħtiġijiet mediċi, soċjali u psikoloġiċi bażiċi, u tiġi pprovduta l-assistenza meħtieġa. Għal din ir-raġuni, hemm tim multidixxiplinari magħmul minn tobba, infermiera, ħaddiema soċjali, spiżjar, kif ukoll psikjatra li jżur iċ-ċentru. • **Servizzi Psikoloġiċi u tal-Qorti** (għal persuni li għandhom problemi bl-alkoħol, id-droga u l-logħob tal-azzard). Is-Servizzi Psikoloġiċi joffru servizz ġeneriku u jospitaw tim interdixxiplinari magħmul minn Psikologi, Terapisti tal-Familja, Psikoterapisti Gestalt, Psikoterapista tal-Arti u Konsulenti. Is-Servizzi tal-Qorti jinkludu servizz tal-psikoterapija u koordinazzjoni ma' persuni li jiġu nvistati regolarment u li l-progress tagħhom jiġi segwit mill-Bord ta' Riabilitazzjoni ta' Dawk Ħatja ta' Reati Relatati mad-Droga (DORB).
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	€40,000,000

2.3 L-EDUKAZZJONI U L-KURA BIKRIJA TAT-TFAL, L-EDUKAZZJONI INKLUŻIVA U ATTIVITAJIET IBBAŻATI FL-ISKOLA, INKLUŻA IKLA BNINA KULL JUM TAL-ISKOLA

Il-Gvern jipprovdi edukazzjoni mingħajr ħlas lit-tfal AROPE kollha permezz ta' skejjel li jinsabu fil-lokalitajiet kollha. It-trasport jiġi pprovdut ukoll mingħajr ħlas, lejn u mill-iskola, lit-tfal (bl-età ta' 3 sa 4 snin) li jattendu l-Kindergarten jew dawk f'edukazzjoni primarja u sekondarja obbligatorja (tfal bl-età ta' 5 sa 16-il sena).

Fil-livell nazzjonali, l-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal u l-Edukazzjoni Inklużiva huma ggwidati primarjament mill-istrateġiji li ġejjin:

- *il-Qafas għall-Istrateġija għall-Edukazzjoni f'Malta 2014-2024* li għandu l-għan li: i) inaqqas id-distakki fir-riżultati edukattivi bejn is-subien u l-bniet u bejn l-istudenti li jattendu skejjel differenti, inaqqas l-għadd ta' student b'kisbiet baxxi u jgħollu l-istandard fil-litteriżmu, in-numeriżmu u l-kompetenza fix-xjenza u t-teknoloġija u jżid ir-riżultati tal-istudenti; ii) jappoġġja r-riżultati edukattivi tat-tfal fir-riskju tal-faqar u minn status soċjoekonomiku baxx u jnaqqas l-inċidenza relattivament għolja ta' dawk li jitilqu mill-iskola qabel iż-żmien; iii) iżid il-parteċipazzjoni fit-tagħlim tul il-ħajja u t-tagħlim tal-adulti; u iv) u jżid il-livelli ta' żamma u kisba tal-istudenti f'edukazzjonivokazzjonali u terzjarja, u taħriġ ulterjuri.

- *l-Istrateġija Nazzjonali tal-Litteriżmu għal Kulħadd f'Malta u Għawdex 2021–2030*[22] biex jitnaqqas l-għadd ta' individwi li huma soċjalment esklużi minħabba nuqqas ta' jew livell baxx ta' ħiliet fil-litteriżmu;

- *il-Pjan Strateġiku għall-Prevenzjoni tat-Tluq Bikri mill-Iskola f'Malta*[23] li tnieda fl-2014 biex tiġi implimentata attenzjoni ffokata mill-edukazzjoni tat-tfulija bikrija għall-edukazzjoni postsekondarja;

- *il-"Politika dwar Edukazzjoni Inklużiva fl-Iskejjel: It-Triq lejn Inklużjoni ta' Kwalità", Qafas Nazzjonali ta' Edukazzjoni Inklużiva"*[24] li tnediet fl-2019 biex jiġi żgurat li jkun hemm miżuri edukattivi fis-seħħ li jkunu aċċessibbli għat-tfal kollha. Billi taġixxi bħala gwida għall-edukatturi, il-professjonisti u l-ġenituri, din il-politika għandha l-għan li tilħaq sistema tal-edukazzjoni aktar inklużiva, tnaqqas id-distakki fir-riżultati edukattivi, iżżid il-parteċipazzjoni fost l-istudenti, tgħolli l-livelli tar-riżultati tal-istudenti u tappoġġja r-riżultati edukattivi għat-tfal kollha, u b'hekk timxi lil hinn minn approċċ ta' daqs wieħed għal kulħadd; u

- *l-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 7 snin): Qafas ta' Politika Nazzjonali għal Malta u Għawdex*[25] li ġie ppubblikat f'Ottubru 2021 biex jiddeskrivi l-pjan strateġiku tiegħu għall-ksib tal-ħames għanijiet li jikkonċernaw l-aċċessibbiltà, il-ħaddiema, il-kurrikulu, il-monitoraġġ u l-evalwazzjoni u l-governanza u l-finanzjament.

---

22. Imnedija għal konsultazzjoni pubblika f'Ġunju 2021. Aċessata fuq https://meae.gov.mt/en/PublicConsultations/MEDE/Documents/NLS%20 2021_2030%20Consultation%20Document%20June%202021.pdf

23. Il-Pjan Strateġiku għall-Prevenzjoni tat-Tluq Bikri mill-Iskola f'Malta Aċċessat fuq https://education.gov.mt/en/resources/Documents/ Policy%20 Documents%202014/School%20Leaving%20in%20Malta%20June%202014.pdf.

24. Gwida tal-ġenituri għal dawn id-dokumenti ta' politika hija disponibbli u tista' tinsab online fuq: https://meae.gov.mt/en/Public_ Consultations/MEDE/ Documents/MEDE_parents%20guide_EN_v2.pdf.

25. Ministeru tal-Edukazzjoni. Ottubru 2021. l-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 7 snin): Qafas ta' Politika Nazzjonali għal Malta u Għawdex. Aċċessat fuq https://education.gov.mt/en/resources/Documents/Policy%20Documents/NPF%20Early%20Childhood%20Education%20and%20 Care%20-%20A4%20Oct21.pdf.

It-taqsimiet li ġejjin jiddeskrivu l-miżuri kontinwi/ ippjanati li jindirizzaw ir-rakkomandazzjonijiet tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal. Għall-faċilità ta' referenza, dawn ir-rekwiżiti ġew riprodotti f'kaxxi apposta. Għandu jiġi nnotat il sakemm ma jiġix deskritt mod ieħor, il-miżuri u s-servizzi msemmija huma mmirati lejn it-tfal kollha, inklużi t-tfal AROPE.

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

a) jidentifikaw u jindirizzaw l-ostakli finanzjarji u mhux finanzjarji għall-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, fl-edukazzjoni, u fl-attivitajiet ibbażati fl-iskola.

Ostakli Finanzjarji: Servizzi Mingħajr Ħlas

Biex jiġu indirizzati l-ostakli finanzjarji għall-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni, għadd ta' servizzi huma garantiti mill-Gvern sa mis-snin bikrija:

- Il-kura tat-tfal: F'konformità mal-Istandards Nazzjonali għas-Servizzi tal-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 3 snin)[26], il-kura tat-tfal ta' kwalità hija offruta mingħajr ħlas lit-tfal li l-ġenituri tagħhom ikunu f'edukazzjoni jew impjieg. Il-Gvern jappoġġja b'mod attiv lil dawk il-familji li huma qiegħda u/jew fil-proċess li jfittxu impjieg u li huma meqjusa bħala "każijiet soċjali" billi jagħtu eżenzjoni mill-miżati kollha tal-kura tat-tfal u billi jirreferuhom lill-Fondazzjoni għal Servizzi ta' Ħarsien Soċjali (FSWS) biex jingħataw assistenza neċessarja oħra. Skont l-Istandards Nazzjonali għas-Servizzi tal-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 3 snin), iċ-ċentri tal-kura tat-tfal għandhom joffru opportunitajiet ugwali għat-tfal kollha inkluż dawn bi bżonnijiet speċjali.

- Edukazzjoni: Edukazzjoni preprimarja (Kindergarten), primarja, sekondarja u postsekondarja mingħajr ħlas hija offruta lit-tfal kollha bl-età ta' 3 sa 17-il sena f'Malta. Il-parteċipazzjoni attiva tal-istudenti fil-proċess tat-tagħlim permezz tal-involviment fi stili tal-ħajja prosoċjali, it-tħassib kritiku, l-espressjoni kreattiva u t-tagħlim applikat – li jnaqqsu l-assenteiżmu u t-tluq bikri mill-iskola – huma promossi.

- Programmi ta' Qabel u ta' Wara l-Iskola u lil Hinn Minnha: Il-Gvern qed jinvesti fi programmi ta' qabel u ta' wara l-iskola u lil hinn minnha biex il-ġenituri jkunu jistgħu jaħdmu u jevitaw li jitilfu introjtu possibbli. Filwaqt li jippromwovu d-dħul f'impjieg

Ostakli Mhux Finanzjarji: Edukazzjoni Inklużiva

Id-diskriminazzjoni u l-esklużjoni soċjali jistgħu jitqiesu bħala ostakli mhux finanzjarji għall-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, u fl-attivitajiet edukattivi u bbażati fl-iskola. Minbarra l-istrateġija għall-Edukazzjoni Inkużiva (imsemmija fit-taqsima preċedenti), strateġiji komplementari oħra li jindirizzaw ċerti ostakli mhux finanzjarji għall-edukazzjoni jinkludu:

- Libertà li Tgħix: L-Istrateġija Nazzjonali 2021–2030 għal Malta dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità [27] li tinkludi 13-il objettiv li jitolbu li jitlestew total ta' 63 azzjoni fuq terminu qasir (sentejn), medju (5 snin) u twil (9 snin). L-istrateġija hija mmirata lejn il-ksib ta' aktar drittijiet għal persuni b'diżabilità f'konformità mal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti madwar sferi multipli, inkluż fost l-oħrajn; ir-riċerka u l-ġbir tad-data, it-tqajjim ta' sensibilizzazzjoni, l-aċċessibbiltà u l-parteċipazzjoni, ir-relazzjonijiet u s-sesswalità, l-edukazzjoni u l-kura tas-saħħa.

- Il-Qafas Rispett għal Kulħadd 2014 (Respect for All Framework 2014) li għandu l-għan li jimplimenta approċċ ta' skola sħiħa manifestat minn azzjoni kollettiva u kollaborattiva unifikata fost l-edukaturi, l-amministraturi, il-ġenituri u l-istudenti. Dan id-dokument jipprovdi mod ippjanat u sistematiku ta' kif l-iskejjel għandhom jiżviluppaw ambjent biex l-istudenti kollha jkollhom l-opportunità li jiksbu l-ħiliet, l-attitudnijiet u l-valuri meħtieġa biex ikunu ċittadini attivi u jirnexxu fuq ix-xogħol u fis-soċjetà. Huwa f'dan il-kuntest li dan l-Qafas jindirizza simultanjament iż-żewġ pilastri ta' "nitgħallmu nkunu flimkien" u "nitgħallmu ngħixu flimkien".

It-Tabella 3 tipprovdi l-inizjattivi kontinwi u ppjanati għall-2022-2030 li jindirizzaw ostakli finanzjarji u mhux finanzjarji għall-edukazzjoni matul it-tfulija kollha.

---

26. Ministeru tal-Edukazzjoni. Ottubru 2021. L-Istandards Nazzjonali għas-Servizzi tal-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 3 snin) (National Standards for Early Childhood Education and Care Services (0-3 Years)). Aċċessati fuq https:// education.gov.mt/en/resources/Documents/ Policy%20Documents/MFED%20National%20Standards%20ECEC%20Oct21.pdf.

27. Libertà li Tgħix: L-Istrateġija Nazzjonali 2021–2030 għal Malta dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità Aċċessata fuq https://meae.gov.mt/ en/Public_ Consultations/MISW/PublishingImages/Pages/Consultations/Maltas20212030NationalStrategyontheRightsofDisabledPersons/ Proposed%20 National%20Disability%20Strategy%20%E2%80%93%20Easy%20Read%20English%20version.pdf.

TABELLA 3. INIZJATTIVI LI JINDIRIZZAW OSTAKLI GĦALL-EDUKAZZJONI MATUL IT-TFULIJA

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontinwi/ ippjanati	It-tfal kollha bl-età ta' 0 sa 17-il sena
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Edukazzjoni preprimarja, primarja, sekondarja u postsekondarja mingħajr ħlas lit-tfal kollha.** Faċilitajiet Edukattivi mhuma mgħammra wkoll biex jiġu indirizzati tfal b'diżabilità / bżonnijiet edukattivi speċjali. • **Servizzi tal-Kura tat-Tfal Mingħajr Ħlas.** Il-koordinaturi taċ-ċentru tal-kura tat-tfal jaħdmu mill-qrib ma' professjonisti oħra u mal-familji biex jgħinu biex itejbu s-sitwazzjoni tal-familja. Ċentri ġodda tal-kura tat-tfal se jibdew joperaw ukoll f'lokalitajiet ġodda. Reċentement ġiet introdotta miżura ġdida biex iċ-ċentri tal-kura tat-tfal jiftħu fi tmiem il-ġimgħa u fit-tard. • **Breakfast Clubs**. Tfal li jattendu Skola Preprimarja u Primarja tal-Istat li l-ġenituri tagħhom huma impjegati jew qed jistudjaw, jingħataw l-opportunità li jkollhom kolazzjon tajjeb għas-saħħa. Il-ġenituri jistgħu jieħdu t-tfal tagħhom l-iskola kmieni, qabel ma tibda l-iskola. • **Klabb 3-16**. Servizz ta' kura ta' wara l-iskola fl-istrutturi tal-iskola jingħata matul is-sena skolastika, b'mod partikolari biex jiġi eliminat id-distakk bejn is-sigħat tal-iskola u s-sigħat regolari tax-xogħol tal-ġenituri f'impjieg. Dan attwalment qed iseħħ fi 30 lokalità u wieħed jista' jagħżel iċ-ċentru li jkun l-aktar konvenjenti. Is-servizz qed jiġi offrut ukoll lill-ġenituri li jaħdmu matul il-vaganzi. • **Skola Sajf.** Servizz tal-kura lil hinn mill-iskola fl-istrutturi tal-iskola matul is-sajf. Dan is-servizz jinvolvi lit-tfal f'serje ta' attivitajiet kulturali, artistiċi u fiżiċi u ħarġiet. Dan is-servizz jiġi offrut f'diversi ċentri madwar Malta u Għawdex. • **Tneħħija tal-Miżati tal-Eżami tal-Matsec u tas-Sec.** • **Għotjiet ta' Manteniment lil Studenti għall-istudenti kollha (inkluż dawk l-istudenti li jirrepetu sena).** L-Għotjiet ta' Manteniment jinkludu l-għotja inizjali (li titħallas lill-istudenti postsekondarji tal-ewwel sena jew li ġew promossi, li tammonta għal EUR 322.94), l-għotja ta' darba (li titħallas lil studenti terzjarji tal-ewwel sena, li tammonta għal EUR 465.87 jew EUR 698.81 skont il-prijorità tal-kors), l-istipendju (li jammonta għal massimu ta' EUR 322.07 kull erba' ġimgħat skont il-prijorità tal-kors), l-għotjiet supplimentarji għall-istudenti li jiffaċċjaw żvantaġġi speċifiċi (li jammontaw għal massimu ta' EUR 324.70 kull erba' ġimgħat, skont it-tip tal-kors u s-sena), l-għotja għal ġenituri waħedhom (li tvarja b'ammonti miżjuda hekk kif jogħla l-livell tal-MQF u li tammonta għal massimu ta' EUR 1 000), Stipendji Speċjali tas-Sajf (li jammontaw għal EUR 243.83 kull erba' ġimgħat); u l-Istipendji Addizzjonali. • **Fond ta' EUR 10 000 għal studenti vulnerabbli**: Il-gvern se jagħti EUR 10 000 fis-sena lill-kapijiet tal-iskejjel primarji u sekondarji tal-Istat biex jonfqu fuq l-ikel u riżorsi bażiċi oħra għal studenti vulnerabbli li jkunu ġejjin minn ambjenti tal-familja żvantaġġati.
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	€64,000,000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

b) jieħdu miżuri biex jipprevjenu u jnaqqsu t-tluq bikri mill-iskola, waqt li jqisu l-perspettiva tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri, biex jerġgħu jinvolvu lit-tfal li huma f'riskju li jitilqu jew li telqu mill-edukazzjoni jew mit-taħriġ, billi fost l-oħrajn jipprovdu gwida personalizzata u jsaħħu l-kooperazzjoni mal-familji.

Huwa essenzjali li t-tfal jiġu mgħammra bil-ħiliet u l-kwalifiki meħtieġa biex jilħqu l-potenzjal tagħhom, madankollu, għadd ta' tfal għadhom jieqfu mill-iskola, jitilqu mill-iskola kmieni, jew ma jinvolvux ruħhom f'edukazzjoni ulterjuri.

Sabiex titnaqqas ir-rata ta' dawk li jitilqu mill-iskola kmieni u dawk li jieqfu mill-iskola, jeħtieġ li jiġu implimentati miżuri sostenibbli u fit-tul biex jinżammu l-motivazzjoni u l-involviment tal-istudenti. It-tieni Politika dwar it-Tluq Bikri mill-Edukazzjoni u t-Taħriġ (ELET): It-Triq 'il Quddiem 2020-2030 (Early Leaving from Education and Training (ELET) Policy: The Way Forward 2020-2030)[28] tinkludi approċċ olistiku u inklużiv, li mhux biss ikollu fil-mira tiegħu l-istudenti f'riskju iżda anki dawk l-istudenti li diġà waqfu mill-iskola, il-familji u l-komunitajiet tagħhom.

---

28. Il-Politika dwar it-Tluq Bikri mill-Edukazzjoni u t-Taħriġ (ELET): It-Triq 'il Quddiem 2020-2030 (Early Leaving from Education and Training (ELET) Policy: The Way Forward 2020-2030). Aċċessata fuq: https://meae.gov.mt/en/Public_ Consultations/MEDE/Documents/ELET%20 POLICY%20Document.pdf

Inċentivi li għandhom l-għan li jimmotivaw lill-istudenti biex jibqgħu fl-edukazzjoni, jinkludu l-għoti ta' informazzjoni u gwida relatati mal-karriera, opportunitajiet ta' esponiment għax-xogħol u servizzi u programmi ta' appoġġ. L-istudenti għandhom l-opportunità li jiġu ggwidati dwar l-impjieg li jaspiraw għalih u għaldaqstant, it-toroq ta' tagħlim u l-għażliet tas-suġġetti ppreferuti tagħhom. Dan jinkludi wkoll apprendistati u tagħlim ibbażat fuq ix-xogħol. Mis-snin tal-iskola primarja, l-istudenti jiġu esposti għal modi differenti ta' kif jiġu involuti f'diskussjonijiet formali u informali biex jiffamiljarizzaw ruħhom ma' karrieri differenti. Studenti sekondarji huma esposti għal għadd ta' suġġetti u gwida għall-karriera li jwittu t-triq għall-għażliet professjonali tagħhom. It-Tabella 4 hawn taħt turi miżuri kontinwi u ppjanati biex jiġi evitat it-tluq bikri mill-iskola.

TABELLA 4. MIŻURI BIEX JIĠI EVITAT IT-TLUQ BIKRI MILL-ISKOLA

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontinwi/ippjanati	It-tfal kollha bl-età ta' 5 u 17-il sena li jattendu l-Iskejjel Primarji, Sekondarji u Sekondarji Għolja Minorenni tqal mhux miżżewġa fl-età ta' 13 sa 17-il sena, il-familji u s-sieħeb/sieħba tagħhom Ġenituri ta' tfal fis-Sena 7 (li jattendu Skejjel tal-Istat u tal-Knisja) bl-età ta' 11-il sena Tfal Migranti
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Sessjonijiet ta' gwida individwali għall-karriera.** Dan is-servizz għandu l-għan li jinforma u jħejji lill-istudenti dwar id-dinja tax-xogħol, anki qabel mal-istudenti jispiċċaw l-edukazzjoni obbligatorja. Is-servizz jiffoka l-aktar fuq studenti tal-iskola sekondarja, bil-għan li jgħin lill-istudenti jagħżlu l-istituzzjoni postsekondarja jew it-triq tal-karriera tagħhom. Studenti tas-Sena 10 jirċievu esperjenza ta' esponiment għall-karriera tal-għażla tagħhom li tgħinnhom jaraw il-benefiċċji ta' suġġetti akkademiċi bi tħejjija għal impjieg. Is-servizz jingħata wkoll fl-iskejjel primarji. • **Il-Programm ta' Tagħlim Alternattiv (ALP).** Ċentru vokazzjonali u kreattiv li joffri ħafna opportunitajiet applikati u prattiċi permezz ta' għadd ta' programmi u korsijiet. Iħejji lill-istudenti biex jiżviluppaw lilhom infushom għall-ħtiġijiet ta' soċjetà li qed titlob dejjem aktar ħaddiema mħarrġa u kompetenti. Il-programm huwa disponibbli għal studenti li jkunu fl-aħħar sena tal-edukazzjoni obbligatorja formali (Sena 11) u jista' jiġi segwit għal sentejn. L-ALP+ huwa disponibbli wkoll għal studenti bejn l-etajiet ta' 16 u 18-il sena. • **Gem16+.** Skola ġdida li toffri l-opportunità li jitkompla t-tagħlim akkademiku u relatat max-xogħol għal dawk l-istudenti bl-età ta' 16-il sena 'l fuq li kisbu eżami tas-SEC wieħed biss, jew iċ-Ċertifikat u l-Profil tal-Edukazzjoni Sekondarja. Dan huwa programm edukattiv ta' sena. • **Kors ta' induzzjoni ta' sena offrut lill-istudenti li mhumiex Maltin** li ma jistgħux jikkomunikaw bil-Malti jew bl-Ingliż; u kors intensiv matul is-sajf biex jindirizza l-ħtiġijiet ta' dawk l-istudenti migranti li ma jifhmux l-Ingliż u l-Malti u li kienu qed isibu l-ostakli tal-lingwa problema f'termini tal-integrazzjoni f'Malta. Wara li jsegwu l-kors ta' induzzjoni, l-istudenti jiksbu mhux biss għarfien lingwistiku tajjeb iżda anki l-ħiliet għal tranżizzjoni bla xkiel fl-edukazzjoni ġenerali. • **Servizz Għożża**: Servizz ta' appoġġ u programm edukattiv huwa pprovdut lil minorenni tqal mhux miżżewġa bl-intenzjoni li dawn jitwasslu biex jadottaw attitudni pożittiva lejn il-maternità filwaqt li jingħataw il-possibbiltà li jsegwu t-toroq tal-karriera tagħhom. Is-servizzi offruti jinkludu: i) programm għal bniet tqal; ii) servizz ta' konsulenza għal bniet, is-sieħeb tagħhom u l-familji rispettivi tagħhom; iii) laqgħat għal ġenituri ta' bniet tqal; iv) gruppi ta' appoġġ għall-omm u t-tarbija; v) programmi ta' prevenzjoni għal ġenituri ta' studenti fis-Sena 7 u għall-istudenti fis-Sena 9; vi) programmi mmirati ta' sensibilizzazzjoni dwar il-prevenzjoni lil gruppi speċifiċi ta' tfal li jeħtieġu assistenza psikosoċjali fl-iskejjel sekondarji; vii) programmi ta' appoġġ psikoloġiku, morali u edukattiv immirati lejn it-titjib tal-iżvilupp akkademiku tal-bniet; viii) l-iffaċilitar ta' kuntatti ma' u l-appoġġ ta' organizzazzjonijiet u servizzi rilevanti oħra għall-benefiċċju kemm tal-omm tat-tifla tal-iskola kif ukoll tat-tarbija tagħha; u ix) kollaborazzjoni ma' u l-għoti ta' pariri lill-amministraturi tal-iskola rigward studenti tqal skont il-ħtiġijiet speċifiċi ta' kull każ. • **Tagħlim ibbażat fuq ix-xogħol.** L-istudenti jiġu pprovduti b'apprendistati u esperjenza fuq il-post tax-xogħol permezz ta' tagħlim ibbażat fuq ix-xogħol (WBL). • **Appoġġ biex tiżdied l-attendenza fl-iskejjel.** Ħaddiema soċjali jikkuntattjaw lill-ġenituri tal-istudenti li mhumiex qed jattendu l-iskola biex iħeġġuhom jibagħtu lit-tfal tagħhom l-iskola b'mod fiżiku u joffru appoġġ f'dan ir-rigward. Jinżamm ukoll kuntatt mal-iskejjel biex jiġu aġġornati rigward kuntatt mal-istudenti kif ukoll biex jitwettqu żjarat fl-iskejjel biex jiġu ssorveljati l-istudenti li rritornaw l-iskola. Ħafna mill-kwistjonijiet imqajma jiġu solvuti u l-istudenti jerġgħu jibdew jattendu. • **Ħaddiema Komunitarji ta' Kollegament (CLWs)** jaħdmu mat-timijiet ta' appoġġ psikosoċjali f'kulleġġi biex isegwu każijiet ta' tfal barra mill-iskola jew fir-riskju tal-esklużjoni soċjali u tal-faqar. Is-CLWs jaħdmu wkoll b'mod partikolari ma' familji ta' studenti migranti li huma f'riskju li jiksbu riżultati batuti jew li jieqfu mill-iskola jew li mhumiex qed jattendu l-iskola, billi jispjegaw proċeduri relatati mal-edukazzjoni, filwaqt li jgħinu lill-familja tegħleb l-isfidi billi jiffaċilitaw l-aċċess għas-servizzi.
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	€400,000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

c) jipprovdu appoġġ għat-tagħlim lit-tfal b'diffikultajiet fit-tagħlim biex jikkumpensaw għan-nuqqasijiet lingwistiċi, konjittivi u edukattivi tagħhom.
d) jadattaw faċilitajiet u materjali edukattivi tal-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal u tal-istabbilimenti edukattivi u jipprovdu l-aktar rispons adegwat għall-ħtiġijiet speċifiċi tat-tfal bi bżonnijiet edukattivi speċjali u tat-tfal b'diżabbiltà, bl-użu ta' metodi ta' tagħlim inklużiv; għal dan il-għan, jiżguraw li jkun hemm għalliema kwalifikati u professjonisti oħra, bħal psikologi, terapisti tat-taħdit, riabilitaturi, assistenti soċjali jew assistenti tat-tagħlim;
e) jistabbilixxu miżuri biex jappoġġjaw l-edukazzjoni inklużiva u jevitaw klassijiet segregati fi stabbilimenti tal-edukazzjoni u tal-kura bikrija tat-tfal u fi stabbilimenti edukattivi; dan jista' jinkludi wkoll li tingħata prijorità lit-tfal fil-bżonn jew, meta meħtieġ, li dawn jingħataw aċċess bikri;

Diffikultajiet fit-tagħlim

Matul 2018/2019, kien hemm 6,189 tifel u tifla b'diżabilità. Minn dawn it-tfal: 3,521 kellhom Learning Support Educators (LSE) u 218 attendew skejjel speċjali. Biex tindirizza d-diffikultajiet fit-tagħlim, l-Istrateġija Nazzjonali dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità[29] għandha l-għan li tipprovdi lis-settur tad-diżabilità ta' Malta bi pjan direzzjonali sas-sena 2030. B'mod partikolari, l-istrateġija tistabbilixxi azzjonijiet immirati lejn l-iżgurar li jkun hemm aċċess aħjar għal kotba u materjali oħra f'formats aċċessibbli fi stabbilimenti edukattivi u taħriġ għal persuni b'diżabilità dwar l-użu tat-teknoloġija diġitali. F'dan ir-rigward, Pjanijiet Edukattivi Individwalizzati (IEPs) qed jiġu pprovduti bħalissa għall-istudenti kollha b'diżabilita.

Edukazzjoni Inklużiva

Edukazzjoni inklużiva u prattiki inklużivi huma essenzjali biex jipproduċu sistema tal-edukazzjoni effettiva u effiċjenti. Fil-livell nazzjonali, is-sistema tal-edukazzjoni (permezz tal-Edukazzjoni fl-Iskejjel: it-Triq għal Inklużjoni ta' Kwalità u Qafas Nazzjonali għall-Edukazzjoni Inklużiva) hija involuta fi sforzi biex tkun inklużiva u għandha l-għan li tipprovdi lill-istudenti kollha b'edukazzjoni aċċessibbli permezz ta' ambjent ta' tagħlim favorevoli fejn il-proċessi jiġu ddisinjati mill-ġdid biex iwieġbu għall-ħtiġijiet u r-realtajiet soċjali tal-istudent. Dan jiżgura d-dritt tagħhom għal aċċess għal edukazzjoni inklużiva permezz ta' ambjent ta' tagħlim ekwu u aċċessibbli.

It-Tabella 5 hawn taħt tagħti l-inizjattivi ppjanati għall-2022-2030 (li l-biċċa l-kbira tagħhom huma kontinwi u ġew imtejba matul is-snin) li jiżguraw edukazzjoni inklużiva matul it-tfulija kollha, filwaqt li jqisu dawk b'diffikultajiet fit-tagħlim u li għandhom bżonnijiet edukattivi speċjali.

29. Ministeru għall-Inklużjoni u l-Benessri Soċjali. L-Istrateġija Nazzjonali ta' Malta tal-2021 – 2030 dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità. Aċċessata minn: https:// inclusion.gov.mt/wp-content/uploads/2021/09/Disability-Doc-ENG-SEP-21.pdf.

TABELLA 5. MIŻURI LI JFITTXU LI JIŻGURAW L-EDUKAZZJONI INKLUŻIVA MATUL IT-TFULIJA

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontinwi/ippjanati	Tfal bl-etá ta' 0 sa 7 snin u l-ġenituri/kustodji tagħhom It-tfal tal-iskola primarja kollha b'kapaċità baxxa li jattendu s-Sena 3 sas-Sena 6 (fl-età ta' 7 sa 11-il sena) u l-ġenituri/kustodji tagħhom It-Tfal kollha tal-Iskola Primarja tal-Istat L-edukaturi kollha (inklużi KGEs, Għalliema u LSEs) fl-iskejjel primarji, sekondarji u postsekondarji kollha
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Il-programm Aqra Miegħi** Sessjonijiet ta' siegħa mingħajr ħlas li jinkludu l-qsim ta' stejjer minn kotba, il-kant ta' taqlibiet għat-tfal u attivitajiet divertenti oħra għal dan il-grupp ta' età. Is-sessjonijiet jinżammu darba fil-ġimgħa u jappoġġjaw l-iżvilupp ta' kapaċitajiet ta' qari u oħrajn ta' litteriżmu. • **Il-Programm Ambaxxaturi tal-Qari.** Inizjattiva ta' litteriżmu bbażata fl-iskejjel li tippromwovi l-pjaċir tal-qari permezz ta' avvenimenti li jinvolvu personalitajiet lokali biex it-tfal u ż-żgħażagħ jiġu mmotivati biex jaqraw. Ambaxxaturi tal-Qari jinkludu awturi, kantanti, atturi, plejers tal-futbol, preżentaturi, xandara u ġurnalisti. • **Nwar Programme.** Programm ta' litteriżmu għall-familja, wara l-iskola, biex jiġu appoġġjati tfal tal-iskola primarja b'kapaċità baxxa b'diffikultajiet ta' litteriżmu (li m'akkwistawx il-livell bażiku ta' ħiliet meħtieġ sal-aħħar ta' Sena 3) biex jakkwistaw ħiliet bażiċi ta' litteriżmu sal-aħħar ta' Sena 6. • **Seħer l-Istejjer.** Dan il-programm għandu l-għan li jippromwovi l-qari fost it-tfal u l-ġenituri/kustodji tagħhom. Is-sessjonijiet ta' kull ġimgħa huma mingħajr ħlas, u fihom għadd ta' stejjer jinqraw f'ambjent divertenti u ta' motivazzjoni, biex tiġi stimulata l-immaġinazzjoni tat-tfal. • **Taħriġ għall-Għalliema.** L-edukaturi kollha jingħataw taħriġ pedagoġiku biex jibqgħu aġġornati b'metodi ġodda ta' tagħlim permezz ta' approċċi innovattivi u moderni li jinkludu korsijiet online biex ikunu mgħammra aħjar biex joffru livell ogħla ta' taħriġ. L-edukaturi rċevew ukoll taħriġ pedagoġiku f'suġġetti vokazzjonali, biex ikunu jistgħu jgħallmu fil-livell sekondarju, permezz ta' universitajiet barranin u lokali. Il-korsijiet huma pprovduti wkoll lil Għalliema Supplimentari biex isiru għalliema regolari. It-taħriġ jista' jinvolvi wkoll sessjonijiet ħarreġ lill-ħarrieġa. • **L-Installazzjoni ta' Taqsimiet għall-Awtiżmu u Magni Braille:** Aktar skejjel se jkollom Taqsimiet għall-Awtiżmu u Magni Braille biex itejbu u jassistu t-tagħlim multisensorjali, kif ukoll biex iżidu l-għarfien u s-sensibilizzazzjoni fost l-edukaturi u l-istudenti.
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	€420,000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

f) jipprovdu mill-inqas ikla waħda tajba għas-saħħa kull jum tal-iskola;
g) jiżguraw il-provvista ta' materjali edukattivi, inkluż għodod edukattivi diġitali, kotba, uniformijiet jew kwalunkwe lbies meħtieġ, fejn applikabbli;

Ġenituri/kustodji b'introjtu baxx jew li jkollhom livell baxx ta' edukazzjoni jistgħu jsibuha dejjem aktar diffiċli biex jipprovdu nutrizzjoni adegwata għat-tfal tagħhom u l-materjali neċessarji għall-edukazzjoni. Ikel tajjeb għas-saħħa u materjali edukattivi jiswew ħafna u jista' jkun hemm nuqqas ta' għarfien dwar dak li jikkostitwixxi dieta tajba għas-saħħa.

Permezz tal-Iskema 9, ikliet tajbin għas-saħħa u nutrittivi mingħajr ħlas jiġu pprovduti fil-jiem kollha tal-iskola lit-tfal f'familji b'introjtu baxx. Bl-istess mod, Skema 9 tipprovdi benefiċċji materjali oħra inklużi: uniformi mingħajr ħlas, stationery mingħajr ħlas, fotokopji mingħajr ħlas u eżenzjoni minn kwalunkwe miżati fir-rigward ta' attivitajiet ekstrakurrikulari. Matul il-pandemija tal-COVID-19, il-provvista ta' ikliet tajbin għas-saħħa nżammet permezz ta' servizz ta' distribuzzjoni lid-djar tal-istudenti, filwaqt li konnessjoni tal-internet u kompjuter/tablet fid-dar ġew ipprovduti lil dawk l-aktar vulnerabbli.

Kotba tal-iskola mingħajr ħlas ġew mislufa lill-istudenti kollha fl-edukazzjoni obbligatorja, filwaqt li kotba tal-qari, adattati skont l-età tat-tfal, jiġu pprovduti lil dawk li jibbenefikaw minn Skema 9. L-aċċess għal lingwi oħra għajr il-Malti u l-Ingliż qed jingħata dejjem aktar attenzjoni permezz tal-provvista ta' kotba, riżorsi diġital u attivitajiet fl-iskejjel. Kif inhu indikat ukoll taħt it-Taqsima li jmiss dwar klawżola (h), il-provvista ta' tablet lil kull student mis-Sena 4 sas-Sena 6 (u li huwa previst li jiġi introdott fil-Middle School), flimkien mal-provvista komplementari ta' tablets u taħriġ lill-edukaturi kollha (inklużi l-għalliema u l-LSEs) turi l-impenn tal-Gvern fil-provvista ta' għodod edukattivi diġitali kif ukoll l-approċċ proattiv meħud lejn id-diġitalizzazzjoni.

It-Tabella 6 hawn taħt tipprovdi l-inizjattivi ppjanati għall-2022-2030 li jindirizzaw in-neċessitajiet bażiċi tal-istudenti biex jiġi żgurat l-għoti ta' esperjenzi edukattivi u l-iżvilupp fl-iskejjel.

TABELLA 6. MIŻURI LI JINDIRIZZAW IN-NEĊESSITAJIET BAŻIĊI TAL-ISTUDENTI GĦALL-GĦOTI TA' EDUKAZZJONI TA' KWALITÀ FL-ISKEJJEL

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontinwi/ippjanati	It-tfal kollha fil-Kindergarten sas-Sena 11/tmiem tal-iskola Sekondarja (bl-età ta' 3 sa 15-il sena) li l-introjtu tal-familja tagħhom huwa ekwivalenti għall-paga minima jew inqas, li l-familja tagħhom tiddependi biss fuq benefiċċji soċjali, jew li l-kompożizzjoni tal-familja tagħhom tinkludi aktar minn tifel jew tifla waħda u għandha introjtu annwali taħt il-EUR 15 000 L-istudenti kollha tal-iskola primarja u sekondarja (bl-età ta' 5 sa 16-il sena)
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Skema 9** tindirizza studenti minn sfondi soċjoekonomiċi u soċjokulturali diffiċli kif ukoll għandha l-għan li ttaffi l-effetti tal-faqar fuq il-proċess tat-tagħlim. Permezz tal-Iskema 9, il-ġenituri ta' studenti eliġibbli jistgħu jagħżlu bejn il-provvista ta' wieħed mill-ħames benefiċċji li ġejjin fil-bidu tas-sena skolastika: - uniformi mingħajr ħlas - ikla ta' nofsinhar għall-iskola tajba għas-saħħa kuljum mingħajr ħlas - stationery mingħajr ħlas - fotokopji mingħajr ħlas - attivitajiet ekstrakurrikulari mingħajr ħlas, inkluż SkolaSajf, il-Klabb 3-16 wara s-servizzi tal-iskola u programmi tal-isport permezz ta' SportMalta. Minbarra dan il-benefiċċju, kull tifel jew tifla f'din l-iskema jirċievi/tirċievi wkoll kotba għall-qari mingħajr ħlas, adattati skont l-età tagħhom (Libreriji fid-Dar). Matul il-pandemija tal-COVID-19, l-ikliet ta' nofsinhar baqgħu jitqassmu fid-djar tal-istudenti. Studenti mingħajr konnessjoni tal-internet u/jew tablet jew kompjuter fid-dar, ingħataw wieħed ukoll. • **Il-kotba jiġu msellfa mingħajr ħlas** lill-istudenti għal kull sena skolastika. Il-kotba jiġu rritornati mill-istudent ladarba tintemm is-sena skolastika. • **It-Tisħiħ tat-tagħlim ta' lingwi differenti** għajr il-Malti u l-Ingliż, permezz ta': - għadd ta' attivitajiet fl-iskejjel biex jiġi promoss it-tagħlim ta' lingwi barranin; - żieda fl-aċċess għall-kotba u r-riżorsi diġitali.
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	€1,000,000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

h) jipprovdu konnettività ta' veloċità għolja, servizzi diġitali u tagħmir adegwat meħtieġ għat-tagħlim mill-bogħod sabiex jiġi żgurat l-aċċess għall-kontenut edukattiv online, kif ukoll biex jitjiebu l-ħiliet tat-tfal fil-bżonn u tal-għalliema u jinvestu kif meħtieġ biex jindirizzaw il-forom kollha tad-distakk diġitali u jtejbu l-kompetenzi diġitali;

Il-konnettività diġitali, it-tagħmir, il-ħiliet u s-servizzi huma attwalment immexxija mill-Istrateġija Diġitali Nazzjonali. Ġew implimentati diversi miżuri biex jiġu indirizzati d-distakk diġitali u jittejbu l-Istrateġija Diġitali Nazzjonali 2014-2020 u l-Istrateġija Nazzjonali għall-Ħiliet Elettroniċi 2019-2021 li jibqgħu għaddejjin bħala parti mill-Istrateġija attwali. Il-miżuri ewlenin jinkludu: aċċess għall-Internet mingħajr ħlas fl-iskejjel u aċċess għall-Wifi apposta[30]; il-provvista ta' MS Office 365 u MS Teams lill-istudenti kollha tal-iskola primarja; diversi inizjattivi fl-Intelliġenza Artifiċjali (IA), bħal Maħżen tad-Data[31]; u sensibilizzazzjoni u korsijiet kontinwi lill-għalliema u t-tfal biex itejbu ħiliet diġitali speċifiċi (eż. il-kodifikazzjoni)[32].

30. L-Internet huwa bbażat fuq konnettività bbażata fuq il-fibra, ta' veloċità għolja. L-introduzzjoni possibbli ta' konnettività saħansitra aħjar, bħall-5G qed tiġi studjata biex isseħħ sal-2030.

31. Barra minn hekk, huwa ppjanat li xi siti web tal-IA jiġu introdotti biex jgħinu lit-tfal matul l-istudji tal-kurrikulu tagħhom, speċjalment lit-tfal tal-iskola tas-snin bikrija.

32. Korsijiet ta' ħiliet diġitali speċifiċi jiġu offruti lill-bniet.

Strateġija Nazzjonali għall-Edukazzjoni Diġitali u l-Ħiliet Trażversali 2030 ippubblikata għal konsultazzjoni pubblika f'Novembru 2021 għandha l-għan li tidentifika riżultati ta' tagħlim fil-litteriżmu diġitali permezz ta' ħames kategoriji ta' kompetenzi diġitali, b'mod partikolari: Il-Ġestjoni tal-Informazzjoni, il-Komunikazzjoni u Kollaborazzjoni, il-Midja Diġitali, l-Użu ta' Għodod Diġitali għat-Tagħlim u l-Ġestjoni tal-Internet. F'dan ir-rigward, l-appoġġ tal-formazzjoni ta' studenti litterati diġitalment u l-għajnuna biex isiru utenti indipendenti, kunfidenti u dixxernibbli tat-teknoloġija, huwa element kruċjali. Din l-istrateġija tinvolvi wkoll il-bini ta' kompetenza fl-użu tal-għodod diġitali f'diversi midja u f'modi differenti tat-tagħlim.

It-Tabella 7 hawn taħt tipprovdi l-inizjattivi kontinwi u ppjanati għall-2022-2030 li jindirizzaw l-ugwaljanza tal-aċċess għal:

- konnettività diġitali, servizzi u tagħmir adegwat meħtieġ għal tagħlim mill-bogħod;
- kontenut edukattiv online;
- ħiliet diġitali ta' tfal fil-bżonn u edukaturi.

TABELLA 7. MIŻURI LI JINDIRIZZAW L-AĊĊESS UGWALI GĦALL-KONNETTIVITÀ DIĠITALI, IL-KONTENUT EDUKATTIV ONLINE, U ŻIEDA FIL-ĦILIET DIĠITALI

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontin-wi/ippjanati	L-edukaturi kollha (inklużi KGEs, LSEs, għalliema, HODs, HOSs, Assistenti HOSs) fl-iskejjel preprimarji, primarji u sekondarji (Kindergarten sa Sena 11) It-tfal kollha fil-Kindergarten sa Sena 11 (bl-età ta' 3 sa 16-il sena) u l-ġenituri tagħhom L-Istudenti kollha tal-ewwel sena tal-Iskola Postsekondarja (Tfal bl-età ta' 16 sa 17-il sena)
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Tablet għal kull tifel u Tifla.** Studenti u edukaturi minn Year 4 sa Year 6 (għalliema u LSAs) jingħataw tablet. Jiġi pprovdut taħriġ fl-edukazzjoni diġitali lill-edukaturi. • **Taħriġ onlajn minn HODs u Support Teachers** fuq il-pjattaforma ta' e-learning biex jiġi ffaċilitat it-tagħlim mill-bogħod. L-edukaturi kollha ġew imħarrġa biex jużaw pjattaforma diġitali għat-tagħlim u t-tagħlim mill-bogħod kif ukoll għall-pedagoġija diġitali fil-klassi. Inizjattivi relatati kienu jinkludu: - appoġġ onlajn (sett ta' Mistoqsijiet Frekwenti dettaljati – Ġew ippubblikati u aġġornati regolarment il-FAQs li jkopru ċ-ċikli kollha fis-settur tal-edukazzjoni). - helplines. - webinars (għal timijiet ta' tmexxija tal-iskejjel u edukaturi). - distribuzzjoni ta' materjal ta' taħriġ (laptops lill-edukaturi; u korsijiet onlajn b'xejn lill-ġenituri u lill-edukaturi biex itejbu l-ħiliet tagħhom). **Vouchers tal-Internet b'xejn** (li jammontaw għal €300) lil studenti tal-ewwel sena post-sekondarja.
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	€300,000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

i) jipprovdu trasport għall-stabbilimenti tal-edukazzjoni bikrija tat-tfal (tal-kura) u tal-edukazzjoni fejn applikabbli;

It-trasport tal-iskola (mid-dar għall-iskola u mill-iskola għad-dar) jiġi offrut mingħajr ħlas lill-istudenti kollha li jattendu l-Kindergarten jew edukazzjoni obbligatorja (Skola Primarja sa Sekondarja) li jgħixu f'distanza ta' aktar minn 1 km mill-iskola tagħhom. Is-superviżjoni tat-tfal tiġi offruta fuq it-trasport użat minn tfal tal-preprimarja.
Din l-inizjattiva għaddejja bħalissa, skont it-Tabella 8 hawn taħt.

TABELLA 8. TRASPORT MINGĦAJR ĦLAS GĦAL KULĦADD

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontinwi/ippjanati	It-tfal kollha fil-Kindergarten sa Sena 11 (bl-età ta' 3 sa 16-il sena)
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	**Trasport Mingħajr Ħlas għal kulħadd (dar - skola - dar).** Is-superviżjoni tiġi offruta fuq it-trasport użat minn tfal tal-preprimarja
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	EUR 7 320 000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

j) jiżguraw aċċess ugwali u inklużiv għal attivitajiet ibbażati fl-iskola, inkluż il-parteċipazzjoni f'ħarġiet tal-iskola u f'attivitajiet sportivi, kulturali u ta' divertiment;

Aċċess ugwali u inklużiv għal attivitajiet tal-iskola fil-kurrikulu tal-iskola ta' kuljum huwa kruċjali għall-esperjenza u l-involviment edukattiv olistiku tat-tfal. Dawn l-attivitajiet, flimkien ma' esperjenzi spiritwali, reliġjużi u etiċi fl-iskola għandhom ukoll l-għan li jtejbu l-opportunitajiet edukattivi biex jitrawwem il-potenzjal massimu ta' kull tifel jew tifla. Minbarra l-komponent edukattiv, dawn l-attivitajiet jipprovdu lit-tfal b'opportunitajiet għal parteċipazzjoni, innovazzjoni, kollaborazzjoni, kreattività u apprezzament kulturali sinifikanti.

It-Tabella 9 hawn taħt tagħti l-inizjattivi kontinwi u ppjanati għall-2022-2030 li permezz tagħhom se jiġi implimentat aċċess ugwali u inklużiv għal attivitajiet ibbażati fl-iskola għat-tfal fil-bżonn.

TABELLA 9. MIŻURI GĦAL AĊĊESS UGWALI U INKLUŻIV GĦAL ATTIVITAJIET IBBAŻATI FL-ISKOLA

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontinwi/ ippjanati	L-istudenti kollha li jattendu l-edukazzjoni fil-livell preprimarju, primarju, sekondarju u postsekondarju (it-tfal bl-età ta' 3 sa 17-il sena) Għalliema tal-Edukazzjoni Fiżika (PE) Tfal b'diżabilità (li jattendu skejjel ġenerali u speċjali)
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **L-Edukazzjoni Fiżika fil-Kurrikulu tal-Iskola Nazzjonali.** It-tfal ikollhom lezzjonijiet regolari ta' attività fiżika fl-iskejjel tagħhom; għaldaqstant jiġi promoss stil ta' ħajja tajjeb għas-saħħa u attiv fost l-istudenti. Permezz ta' varjetà ta' logħob, il-kontenut tas-suġġett jiffoka fuq l-iżvilupp ta' ħiliet psikomotorji u jippromwovi l-iżvilupp fiżiku, soċjali u psikoloġiku. Permezz ta' dan is-suġġett, it-tfal jitgħallmu aktar dwar il-ħidma f'tim, il-fair play u l-inklużjoni soċjali. • **Il-kard tal-Passaport ta' Heritage Malta** tiġi pprovduta lill-istudenti kollha. Din il-kard tagħti aċċess bla limitu mingħajr ħlas għal student wieħed u żewġ adulti li jakkumpanjawh lil kull sit u mużew ta' Heritage Malta. Il-kard tibqa' valida sal-aħħar tas-sena tal-aħħar terminu skolastiku ta' Sena 11. Jiġu organizzati avvenimenti differenti matul is-sena kif ukoll diversi promozzjonijiet matul il-vaganzi tal-Milied u tal-Għid biex id-detenturi tal-passaport imsemmi jiġu mħeġġa jżuru Siti u Mużewijiet ta' Heritage Malta. • **Programmi ta' sensibilizzazzjoni,** inklużi taħdidiet dwar Siti u Mużewijiet ta' Patrimonju li mhumiex faċilment aċċessibbli bħall-Ipoġew ta' Ħal Saflieni. Matul il-pandemija, dawn it-taħdidiet edukattivi nżammu online. • **Programmi tematiċi** jingħataw f'siti differenti ta' patrimonju sabiex tiġi pprovduta informazzjoni kulturali dwar dawn is-siti lil tfal b'diżabilità. Matul il-pandemija tal-COVID-19 (2020/2021), minflok dawn il-programmi tematiċi fiżiċi, it-tfal b'diżabilità bbenefikaw minn 15-il element viżwali bil-lingwa tas-sinjali u testi awdjodeskrittivi mmirati lejn dawk b'vista batuta fil-Mużew Nazzjonali tal-Arkeoloġija. Attwalment qed issir ħidma biex il-mużewijiet jiġu ttrasformati fi spazji li jkunu aċċessibbli għat-tfal li jbatu bl-awtiżmu. • **Culture Pass** għandu l-għan li joħloq avvenimenti/produzzjonijiet kulturali u artistiċi minn prattikanti tal-kreattività li għandhom jiġu offruti lit-tfal tal-iskola. Il-kontenut tal-attivitajiet huwa marbut ma' suġġetti koperti mill-kurrikulu nazzjonali, bħall-Midja, il-Globalizzazzjoni, id-Drittijiet tal-Bniedem u Kwistjonijiet Ambjentali. L-iskejjel huma mistiedna jipprenotaw kwalunkwe waħda minn dawn il-produzzjonijiet għall-istudenti tagħhom. L-avvenimenti jistgħu jseħħu fl-iskola jew barra mill-iskola. Matul is-sena skolastika 2020/2021, il-miżura ġiet estiża għal studenti postsekondarji (Livell 4 tal-MQF) u minħabba r-restrizzjonijiet ikkawżati mill-COVID-19, il-produzzjonijiet ġew offruti lill-iskejjel permezz ta' programm online.
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	€50,000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

k) jiżviluppaw qafas għall-kooperazzjoni tal-istabbilimenti edukattivi, il-komunitajiet lokali, is-servizzi soċjali, tas-saħħa u tal-protezzjoni tat-tfal, il-familji u l-atturi tal-ekonomija soċjali biex jappoġġjaw l-edukazzjoni inklużiva, jipprovdu l-kura wara l-iskola u opportunitajiet ta' parteċipazzjoni f'attivitajiet sportivi, kulturali u ta' divertiment, u jibnu u jinvestu fi stabbilimenti edukattivi bħala ċentri ta' inklużjoni u parteċipazzjoni;

Il-Qafas Nazzjonali għall-Edukazzjoni Inklużiva huwa mfassal fuq għaxar temi ċentrali u jistieden lill-iskejjel jibdew vjaġġ lejn l-iżvilupp ta' inklużjoni ta' kwalità għolja. L-iskejjel huma mistiedna jimplimentaw, jirrieżaminaw u jimpenjaw ruħhom lejn politiki u prattiki inklużivi. Għaldaqstant, il-provvista ta' edukazzjoni ta' kwalità għolja għall-istudenti kollha biex iħaddnu l-ekwità soċjali u jiksbu soċjetà inklużiva. Dan il-qafas iħaddan il-prinċipji tas-sjieda, id-diversità, l-awtonomija, l-ippjanar u r-riċerka.

Il-Qafas jippromwovi r-rwoli tal-mexxejja tal-iskola u l-edukaturi fil-ħolqien ta' ambjent ta' trawwim u inklużiv li jappoġġja t-tagħlim għal kulħadd skont il-ħtiġijiet diversi ta' kull tifel jew tifla fl-iskola u b'kooperazzjoni mal-ġenituri/ indokraturi primarji u membri oħra tal-komunità. B'hekk, il-qafas jindirizza, ġestjoni pożittiva tal-imġiba, tagħlim ta' sfida u tgħallim differenzjat, mentoring u appoġġ għall-benessri tal-persuna, l-iżvilupp u t-taħriġ professjonali kontinwi, kif ukoll servizzi ta' prevenzjoni, skrinjar, intervent bikri u appoġġ biex ikompli jiġi ffaċilitat l-aċċess inklużiv fiċ-ċentri tal-kura tat-tfal, ambjenti tat-tfulija bikrija u snin tal-iskola obbligatorji.

2.4 IL-KURA TAS-SAĦĦA

Kull żvilupp tat-tfal huwa pedament importanti li fuqu tistrieħ is-saħħa aktar tard fil-ħajja. Fil-fatt, l-evidenza turi li għadd kbir ta' kwistjonijiet tas-saħħa fiżika u mentali jistgħu jiġu evitati fis-snin bikrija, inkluż mard kardjovaskulari, obeżità, u disturbi tas-saħħa mentali[33]. Għaldaqstant, il-kura tas-saħħa għandha rwol ewlieni fil-provvista ta' miżuri fis-snin bikrija li jistgħu potenzjalment iservu bħala fattur protettiv fl-iżvilupp ta' kwistjonijiet fiżiċi u psikoloġiċi fis-snin adulti. Il-kura tas-saħħa bikrija ta' kwalità tista' tipproteġi l-benessri ta' ġenerazzjonijiet futuri ta' adulti. Barra minn hekk, it-tfal AROPE u l-familji tagħhom għandhom it-tendenza li jkollhom ħtiġijiet aktar kumplessi relatati mal-benessri kemm fiżiku kif ukoll mentali u jistgħu għalhekk jiksbu aktar benefiċċju minn kura tas-saħħa ta' kwalità inklużiva u aċċessibbli.

Il-gvern investa b'mod sinifikanti fl-iżgurar ta' provvista tal-kura tas-saħħa adegwata u huwa impenjat li jkompli jiggarantixxi l-inklużjoni universali tat-tfal kollha mill-istadji bikrija tal-iżvilupp. It-tfal kollha f'Malta għandhom aċċess għal servizzi tal-kura tas-saħħa mingħajr ħlas provduti mis-servizz pubbliku sa mill-istadju tat-tqala, tul it-tfulija u sal-adolexxenza. Matul is-snin, sar titjib fis-Sistema Nazzjonali tal-Kura tas-Saħħa li varja minn dak immirat lejn il-konsolidazzjoni tal-kura tas-saħħa ġenerali, speċjalizzata u mentali (inkluż il-provvista tas-servizz u t-trattament) - kemm fl-istituzzjonijiet kif ukoll fil-komunità. Sadanittant, saru sforzi biex it-tfal u l-familji tagħhom jiġu edukati dwar għadd ta' kwistjonijiet relatati mas-saħħa.

Ġew żviluppati strateġiji, politiki u pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali bil-għan li tiġi strutturata l-prestazzjoni tas-sistemi tas-saħħa fir-rigward tal-evidenza u t-tħassib sistematiku u strateġiku. Dawn id-dokumenti ta' politika huma mmirati lejn il-popolazzjoni b'mod universali filwaqt li jirrikonoxxu ħtiġijiet speċifiċi għat-tfal u jinkludu:

- L-Istrateġija għas-Saħħa Mentali għal Malta 2022-2030[34]
- Il-Pjan Nazzjonali għall-Kanċer 2017-2021[35]
- L-Istrateġija Nazzjonali għall-Eliminazzjoni tal-Vajrus tal-Epatite Ċ 2018-2025[36]
- Il-Kura tas-Saħħa tat-Transġeneru[37]

33. Centre on the Developing Child (2010) The foundations of lifelong health are built in early childhood. Boston: Harvard University.

34. Ministeru tas-Saħħa. 2019. "Il-Bini ta' Reżiljenza, Nittrasfomaw is-Servizzi: Strateġija għas-Saħħa Mentali għal Malta 2020-2030 (Building Resilience, Transforming Services: A Mental Health Strategy for Malta 2020-2030)". Disponibbli fuq: https://deputyprimeminister.gov.mt/en/Documents/National-Health-Strategies/Mental_Health_Strategy_EN.pdf

35. Ministeru tas-Saħħa. 2017. Il-Pjan Nazzjonali għall-Kanċer għall-Gżejjer Maltin, 2017-2021. Disponibbli fuq: https://meae.gov.mt/en/Public_Consultations/MEH-HEALTH/Documents/MinistryForHealth-Cancer%20Plan.pdf

36. Ministeru tas-Saħħa (MfH). 2018. Strateġija Nazzjonali għall-Eliminazzjoni tal-Vajrus tal-Epatite Ċ bħala Theddida tas-Saħħa Pubblika fil-Gżejjer Maltin 2018-2025. Disponibbli fuq: https://meae.gov.mt/en/Public_Consultations/MEH-HEALTH/Documents/Hepatitis%20C%20Book_web%2020180130. pdf

37. Ministeru tas-Saħħa. Il-Kura tas-Saħħa tat-Transġeneru. Disponibbli fuq: https://deputyprimeminister.gov.mt/en/Documents/National-Health-Strategies/ Transgender%20Healthcare.pdf

Barra minn hekk, ġew stabbiliti diversi kollaborazzjonijiet ma' istituzzjonijiet u sptarijiet barranin biex tittejjeb il-provvista tat-trattament permezz tal-qsim tal-għarfien espert barrani mal-ħaddiema lokali tal-kura tas-saħħa[38].

Il-valur miżjud tas-Servizzi tal-Protezzjoni Soċjali

Ladarba t-tfal vulnerabbli u l-familji tagħhom jistgħu jkunu aktar suxxettibbli għal kwistjonijiet tas-saħħa fiżika u mentali, aktar minn 30 servizz jiġi offrut mill-Gvern bl-objettiv li tittejjeb il-kwalità tal-ħajja tat-tfal u tal-familji tagħhom fir-riskju tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali. Bl-operat minn approċċ taċ-ċiklu tal-ħajja, l-appoġġ fiżiku u psikosoċjali huwa disponibbli b'fokus fuq iż-żieda fil-kwalità tal-ħajja tal-utenti tas-servizz, it-tisħiħ tal-unità tal-familja u l-ambjent tad-dar. Immunizzazzjoni ta' rutina u kura dentali, kif ukoll appoġġ emozzjonali, qed isiru disponibbli u aċċessibbli wkoll għat-tfal kollha f'kura barra mid-dar. Ambjenti ta' kura alternattiva jiżguraw li pjan ta' kura speċifiku iżda olistiku jinbena għal kull tifel jew tifla, skont il-ħtiġijiet tagħhom.

Il-programmi u l-miżuri indirizzati lejn l-AROPE kif muri fit-taqsima tal-kura tas-saħħa jirrikjedu baġit totali ta' madwar EUR 15 000 000.

It-taqsimiet li ġejjin jiddeskrivu l-miżuri kontinwi (jew ippjanati) ewlienin biex jiġu implimentati r-rakkomandazzjonijiet tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal. Għall-faċilità ta' referenza, dawn ir-rekwiżiti ġew riprodotti f'kaxxi apposta. Għandu jiġi nnotat il sakemm ma jiġix deskritt mod ieħor, il-miżuri u s-servizzi msemmija huma mmirati lejn it-tfal kollha, inklużi t-tfal AROPE.

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

a) jieħdu miżuri biex jiffaċilitaw is-sejbien bikri u t-trattament ta' mard u problemi tal-iżvilupp, inkluż dawk relatati mas-saħħa mentali, jiżguraw aċċess għal eżamijiet mediċi perjodiċi, inkluż dawk dentali u oftalmoloġiċi, u programmi ta' skrinjar; jiżguraw segwitu f'waqtu ta' kura u riabilitazzjoni, inkluż aċċess għal mediċini, trattamenti u appoġġ, u aċċess għal programmi ta' tilqim

L-approċċ olistiku għall-kura tas-saħħa li huwa pprovdut f'Malta jinkoraġġixxi li jinstabu kwistjonijiet tas-saħħa kmieni kemm jista' jkun u b'hekk jikkontribwixxi lejn l-iżgurar li t-trattament adegwat jiġi amministrat b'mod f'waqtu. Proċessi u programmi ta' skrinjar jippermettu l-iżvilupp ta' pjanijiet ta' kura speċifika għat-tfal li jistgħu jiġu mfassla skont il-ħtiġijiet ta' kull tifel jew tifla. L-iskrinjar f'waqtu jista' jnaqqas l-isfidi f'dimensjonijiet oħra tal-ħajja inkluż iżda mhux limitat għall-edukazzjoni jew servizzi oħra. B'hekk, Malta tpoġġi enfasi kbira fuq is-sejbien u t-trattament bikri ta' problemi tal-iżvilupp sensorjali u tat-tagħlim, kif ukoll disturbi fiżiċi.

L-Iskrinjar Bikri, is-Sejbien Bikri u l-Immunizzazzjoni

Il-programmi tal-iskrinjar huma pprovduti kmieni kemm jista' jkun bl-għan li jiġu identifikati s-sinjali ta' dewmien fl-iżvilupp, diffikultajiet fit-tagħlim, u/jew bżonnijiet edukattivi fi stadju bikri. Barra minn hekk, servizzi ta' skrinjar mil-livell ta' qabel il-kindergarten huma disponibbli fl-Iskejjel kollha tal-Istat u tal-Knisja. Jitwettqu diversi valutazzjonijiet fiżiċi fl-iskejjel, għat-tfal abbażi tal-istorja medika personali u tal-familja tagħhom.

Taqsima speċjalizzata hija responsabbli għall-iskrinjar ta' kwistjonijiet tal-iżvilupp u tas-saħħa mentali fit-tfal. Twettqu valutazzjonijiet multimodali bl-għan li jsir monitoraġġ għal kundizzjonijiet bħall-Awtiżmu, Diffikultajiet fit-Tagħlim, Disturb ta' Nuqqas ta' Attenzjoni/ Iperattività (ADHD) u disturbi oħra tal-iżvilupp.

Familji bi tfal vulnerabbli jistgħu jiġu assenjati wkoll ħaddiem soċjali biex jivvaluta stadji importanti għall-iżvilupp tat-tifel jew tifla bl-użu ta' għodod imfassla b'mod speċifiku. Twettqu valutazzjonijiet biex jiġi mifhum jekk hux qed ikun hemm negliġenza tat-tfal u abbuż emozzjonali[39]. Skont ir-riżultat tal-valutazzjonijiet, it-tfal u l-familji jiġu pprovduti bl-appoġġ meħtieġ u jitwettqu check-ups tas-saħħa regolari biex jiġi żgurat li l-kura mogħtija tkun suffiċjenti. Il-gvern jipprovdi wkoll servizzi mmirati lejn tfal bi kwistjonijiet tas-saħħa mentali u jiżviluppa pjanijiet imfassla apposta li jiġu mmonitorjati regolarment.

Vaċċinazzjonijiet skedati mingħajr ħlas jingħataw liċ-ċittadini Maltin u tal-UE, lit-trabi, lit-tfal u lill-adolexxenti sa 16-il sena. Il-vaċċinazzjonijiet kollha jiġu pprovduti f'konformità ma' standards nazzjonali tas-saħħa, permezz tal-isptar lokali, diversi ċentri tas-saħħa u fil-komunità.

It-Tabella 10 tiddeskrivi l-karatteristiċi ewlenin tal-miżuri speċifiċi kollha li jaqgħu f'din il-kategorija.

38. Is-Saħħa Pubblika f'Malta 1999 - 2019

39. Aktar informazzjoni dwar dan is-servizz tinsab fit-Taqsima 2.4 (Qafas ta' Politika ta' Abiltazzjoni)

TABELLA 10. KARATTERISTIĊI EWLENIN TA' MIŻURI TAL-KURA TAS-SAĦĦA GĦALL-ISKRINJAR, IS-SEJBIEN U L-IMMUNIZZAZZJONI BIKRIJA

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	It-tfal AROPE kollha bl-età ta' 0 sa 17-il sena It-tfal kollha f'kura alternattiva It-tfal kollha rreferuti għas-Servizzi Soċjali[40]
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Skrinjar perjodiku** mingħajr ħlas għat-tfal fl-età ta' 6 ġimgħat sa 18-il xahar bl-għan li jiġu identifikati s-sinjali ta' dewmien fl-iżvilupp, diffikultajiet fit-tagħlim u/jew bżonnijiet edukattivi fi stadju bikri. • **Lenti fuq l-Izvilupp ta' Wliedna** - Programm ta' skrinjar għall-awtiżmu għat-tfal fl-età ta' bejn it-18 u t-30 xahar. • **Valutazzjonijiet ta' qabel id-dħul fl-iskola** ta' tfal għal sejbien bikri ta' mard jew kwistjonijiet ta' żvilupp fi tfal ta' qabel l-età tal-iskola primarja. • **Skrinjar komprensiv tal-vista** (inkluż l-iskrinjar għal nuqqas ta' vista għall-kuluri) għall-istudenti kollha li jattendu l-Iskejjel tal-Istat u tal-Knisja. • **Skrinjar għall-iskoljożi** għat-tfal kollha li jattendu skejjel tal-istat u tal-knisja. • **Skrinjar perjodiku għat-Tuberkulożi u kkontrollar tar-rekord tal-vaċċinazzjoni** għall-istudenti mhux Maltin kollha li jiġu minn pajjiżi fejn it-tuberkulożi hija endemika. • **Monitoraġġ ta' tfal iddijanjostikati bl-Iskoljożi** minn tobba (kemm jekk fl-ambjent tal-iskola kif ukoll jekk le) minn klinika speċjalizzata. Hawnhekk, it-tfal qed jiġu mmonitorjati sal-età ta' 18-il sena jew sakemm titjieb l-iskoljożi. Kumplikazzjonijiet jew kwistjonijiet li jseħħu wara l-età ta' 18-il sena jiġu rreferuti lil Kirurgi Ortopediċi. • **Valutazzjonijiet multimodali għal diversi diffikultajiet fl-iżvilupp** inklużi l-Awtiżmu, Diffikultajiet fit-Tagħlim, Disturb ta' Nuqqas ta' Attenzjoni/ Iperattività (ADHD) imwettqa minn klinika speċjalizzata li jittratta valutazzjoni tal-iżvilupp. • **Monitoraġġ mill-Bogħod tal-Livelli taz-Zokkor fid-Demm** -Il-livelli taz-zokkor fid-demm ta' tfal taħt is-16-il sena bid-dijabete tat-Tip I jiġu mmonitorjati mill-bogħod bl-użu ta' teknoloġiji mobbli. • **Vaċċinazzjonijiet mingħajr ħlas** lit-trabi, it-tfal u ż-żgħażagħ Maltin jew tal-UE sal-età ta' 16-il sena • Tqassim fuq skala nazzjonali tal-**vaċċin tal-booster tal-COVID** lit-tfal kollha bl-età ta' 5 sa 17-il sena.

Il-Provvista ta' Mediċini u Ikel Pedjatriku Speċjalizzat

L-Att dwar is-Sigurtà Soċjali (Skeda V) jiddeskrivi mediċini li jingħataw mingħajr ħlas lill-pazjenti kollha li jbatu minn kundizzjonijiet kroniċi speċifiċi (jiġifieri detenturi ta' dik li tissejjaħ "il-Kartuna s-Safra"). Alternattivament, dokument ta' Skeda II (magħruf bħala "il-Kartuna r-Roża") jippermetti li t-tfal f'kura alternattiva, it-tfal fostered li jgħixu ma' familja, jew l-istudenti f'edukazzjoni full-time jkollhom aċċess għal mediċini mingħajr ħlas minn lista limitata ta' mediċini essenzjali. Il-lista tal-Formolarju tal-Gvern[41] fiha lista ta' prodotti mediċinali, vitamini, supplimenti tal-ikel u sustanzi borderline disponibbli f'Malta. Il-Lista tal-Formolarju tal-Gvern tipprovdi wkoll ikel għall-użu mediku: sip feeds, tmigħ permezz ta' pajp irqiq, formuli u ikel għat-tmigħ speċjalizzati għal mard metaboliku fit-tfulija. Talbiet għal **Trattament Mediċinali Eċċezzjonali (EMT)** jistgħu jsiru għall-akkwist u l-provvista ta' trattamenti li altriment mhumiex inklużi fuq il-Lista tal-Formolarju tal-Gvern. Dawn jinkludu ikel għat-tmigħ jew trattamenti pedjatriċi, ikel għat-tmigħ għal mard rari u formulazzjonijiet pedjatriċi.

Bħala parti mill-Istrateġija għas-Saħħa Mentali għal Malta 2020-2030, mediċini ġodda mmirati lejn varjetà ta' kwistjonijiet tas-saħħa qed jiġu rieżaminati attwalment għall-inklużjoni potenzjali tagħhom fil-Lista tal-Formolarju tal-Gvern, inkluż dawk speċifikament għat-tfal. Lista separata tal-formolarju għal ikel għall-użu mediku hija ppjanata li tiġi introdotta bil-provvista ta' varjetà usa' ta' opzjonijiet għat-trattament.

Il-karatteristiċi ewlenin tal-inizjattivi msemmija hawn fuq huma deskritti fit-Tabella 11.

40. Riferimenti għas-Servizzi tal-Protezzjoni Soċjali jistgħu jsiru minn ħaddiema soċjai jew professjonisti oħra tas-saħħa li jaħdmu f'ċentri tas-saħħa, entitajiet tal-protezzjoni tat-tfal u tal-vjolenza domestika, servizzi terapewtiċi, u ċentri jew servizzi komunitarji relatati mal-familja jew mal-vizzji.

41. Ministeru tas-Saħħa. 2021. Il-Lista tal-Formolarju tal-Gvern. Aċċessata permezz ta': https://deputyprimeminister.gov.mt/en/pharmaceutical/Pages/ formulary/formulary.aspx

TABELLA 11. MIŻURI GĦAL AĊĊESS GĦAL PRODOTTI MEDIĊINALI

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	It-tfal AROPE Maltin u tal-UE kollha fl-età ta' 0 sa 17-il sena It-tfal kollha f'Kura Alternattiva It-tfal kollha li jirrikjedu mediċini u trattamenti għal kundizzjonijiet kroniċi f'konformità mal-Att dwar is-Sigurtà Soċjali.
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	**• Medikazzjonijiet u trattamenti maħruġa taħt l-Iskeda V tal-Att dwar is-Sigurtà Soċjali (Il-Kartuna s-Safra)** – li jkopru total ta' 83 kundizzjoni kronika – huma offruti lit-tfal kollha li jbatu minn kwalunkwe waħda minn dawn il-kundizzjonijiet. Sadanittant, l-Iskeda II (il-Kartuna r-Roża) toffri aċċess għal mediċini mingħajr ħlas minn lista limitata ta' mediċini essenzjali għal tfal partikolarment vulnerabbli. **• Talbiet għal Trattament Mediċinali Eċċezzjonali (EMT)** – persuni issa għandhom l-opzjoni li jagħmlu talbiet għal trattament (inklużi ikel għat-tmigħ jew trattament pedjatriċi speċjalizzati, ikel għat-tmigħ għal mard rari u formulazzjonijiet pedjatriċi) li attwalment mhuwiex elenkat fil-Lista tal-Formularju tal-Gvern. **• Trattamenti Ġodda u Innovattivi, inklużi Trattamenti għall-Fibrożi Ċistika u mediċini għall-Anafilassi** lil aktar minn 325 skola fil-każ ta' emerġenza.

Il-Provvista tal-Kura tas-Saħħa Mentali

Meta jitqies li nofs id-disturbi mentali jistgħu potenzjalment jibdew qabel l-eta ta' 14-il sena[42], it-trattament ta' disturbi tas-saħħa mentali f'età bikrija huwa essenzjali għall-ġestjoni effettiva u sostenibbli tal-benessri mentali.

L-Istrateġija Nazzjonali għas-Saħħa Mentali f'Malta 2020-2030[43] tħaddan bidla ta' kura lejn appoġġ ibbażat fil-komunità filwaqt li tenfasizza wkoll l-importanza tad-dinjità, l-awtonomija u d-drittijiet tal-individwi kollha b'saħħa mentali, filwaqt li jiġu kkunsidrati wkoll id-determinanti tas-saħħa. Il-prevenzjoni u l-promozzjoni huma objettivi rilevanti ta' din l-istrateġija, b'mod partikolari għat-tfal. Fost affarijiet oħra, l-azzjonijiet ewlenin previsti mmirati lejn it-tfal huma:

- iż-żieda fl-involviment f'imġiba li twassal għal benessri mentali aħjar fuq terminu medju sa twil;
- it-titjib ta' aċċess għal sorsi ta' appoġġ u informazzjoni adattata għall-età dwar is-saħħa mentali;
- il-promozzjoni u l-inkoraġġiment tas-sensibilizzazzjoni dwar is-saħħa mentali fl-ambjent tal-iskola;
- il-provvista ta' taħriġ lil dawk li jaħdmu mat-tfal għall-identifikazzjoni f'waqtha u effettiva ta' problemi emozzjonali,
- vizzji, bullying jew bullying ċibernetiku jew ħsara fuq l-individwu nnifsu;
- l-iżvilupp ta' sistema robusta ta' segwitu għat-tfal bi problemi tas-saħħa mentali biex jiġi żgurat li dawn it-tfal ma jintilfux mis-sistema.

Is-servizzi speċjalizzati ta' saħħa mentali li ġejjin huma mingħajr ħlas:

Kura tas-Saħħa Mentali f'Istituzzjonijiet

Servizzi psikjatriċi orjentati lejn it-tfal huma offruti fl-Isptar Ġenerali ta' Malta, flimkien ma' servizzi ta' kriżi 24 siegħa kuljum għal disturbi mentali akuti. Sadanittant, l-isptar psikjatriku ta' Malta jara wkoll persuni fl-eta ta' 12 sa 18-il sena b'Disturb Bipolari, Dipressjoni u Disturbi Ġeneralizzati tal-Awtiżmu (ASD).

Kura tas-Saħħa Mentali fil-Komunità

Biex jiġi kkomplementat dan t'hawn fuq, tim ibbażat fil-komunità joffri segwitu intensiv għal 4 ġimgħat wara li l-pazjent ikun ħareġ mill-kura inpatient u ta' emerġenza. Infetħu wkoll kliniki jew ċentri terapewtiċi awtonomi biex jużaw modalitajiet speċifiċi tat-terapija biex jissodisfaw il-ħtiġijiet idjosinkratiċi tat-tfal li jesperjenzaw disturbi tas-saħħa mentali u l-familji tagħhom b'mod olistiku. Dawn jinkludu Terapija ta' Integrazzjoni Speċjalizzata (SIT) għat-tfal bl-Awtiżmu, u kliniki li joffru modalitajiet tat-terapija ffokati fuq relazzjonijiet tal-familja jew passatempi partikolari. Finalment, attenzjoni multidixxiplinari u fil-fond hija essenzjalment iddedikata lit-tfal bi problemi tas-saħħa mentali kumplessi u li jseħħu fl-istess ħin.

---

42. Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa. Novembru 2021. "Adolescent mental health". Aċċessat fuq: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health

43. Ministeru tas-Saħħa. "Il-Bini ta' Reżiljenza, Nittrasfomaw is-Servizzi: Strateġija għas-Saħħa Mentali għal Malta 2020-2030 (Building Resilience, Transforming Services: A Mental Health Strategy for Malta 2020-2030)". Ibid.

Kura tas-Saħħa Mentali fil-Kuntest tal-Iskola

Malta tistinka biex tippromwovi ambjent edukattiv b'saħħtu li jiffaċilita t-tagħlim u l-iżvilupp tat-tfal kollha. Permezz tal-evalwazzjoni, l-informazzjoni u l-pariri, l-intervent u l-provvista, jingħata appoġġ lit-tfal kollha b'diversi bżonnijiet edukattivi speċjali. Dawn il-bżonnijiet ivarjaw minn diffikultajiet tas-saħħa fiżika u mentali għal diffikultajiet speċifiċi tat-tagħlim bħal dyslexia u dyspraxia; indeboliment tal-vista u/jew tas-smigħ; diffikultajiet emozzjonali u/jew komportamentali; diffikultajiet fil-komunikazzjoni bħall-awtiżmu; u dawk mogħnija intellettwalment. Persunal tal-iskola u professjonisti oħra li jkunu f'kuntatt ma' dawn it-tfal jirċievu wkoll taħriġ ta' żvilupp professjonali f'dan ir-rigward.

Kura tas-Saħħa Mentali - Servizzi tal-Protezzjoni Soċjali

Ladarba tfal vulnerabbli x'aktarx jiffaċċjaw sfidi li jaffettwaw is-saħħa mentali tagħhom[44], servizzi tal-ħidma soċjali orjentati lejn it-tfal u multidixxiplinari għat-tfal fl-età ta' 13 sa 18-il sena u l-familji tagħhom huma pprovduti għal kwistjonijiet bħan-negliġenza, l-abbuż, l-abbuż tal-alkoħol/tad-droga/tal-logħob tal-azzad u kwistjonijiet oħra tas-saħħa mentali.

Servizzi tal-protezzjoni soċjali ta' Malta jinkludu servizz ta' sensibilizzazzjoni li għandu l-għan li jgħin lill-familji bi ħtiġijiet kumplessi li jirriżultaw minn ċikli interġenerazzjonali ta' diffikultà, b'mod partikolari fejn ikunu preżenti l-minorenni[45]. L-appoġġ jinkludi terapija tal-familja, programmi dwar it-trobbija, psikoterapija u psikoedukazzjoni bil-għan li tittejjeb il-kwalità tal-ħajja tal-familja. Barra minn hekk, huma pprovduti diversi servizzi fir-rigward ta' kwistjonijiet dwar l-użu, l-użu ħażin u d-dipendenza tal-alkoħol, id-droga u imġiba vvizzjata oħra.

Lista komprensiva ta' provvisti relatati mas-saħħa mentali, kif ukoll il-karatteristiċi ewlenin tagħhom, tinsab fit-Tabella 12 hawn taħt.

TABELLA 12. MIŻURI GĦAL KURA TAS-SAĦĦA MENTALI

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	It-tfal AROPE Maltin u tal-UE kollha fl-età ta' 0 sa 17-il sena It-tfal kollha f'Kura Alternattiva
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Servizzi psikjatriċi għaż-żgħażagħ bl-età ta' 12 sa 18-il sena** bi kwalunkwe waħda minn għadd ta' problemi tas-saħħa mentali fl-isptar psikjatriku ta' Malta. • **Servizzi psikjatriċi orjentati lejn it-tfal (inkluż servizz ta' kriżi 24 siegħa kuljum)** offruti fl-isptar ġenerali ta' Malta. • **Segwitu intensiv ta' erba' ġimgħat** fil-komunita ta' tfal wara li jkunu ġew eżaminati fis-servizzi msemmija hawn fuq u/jew wara li jkunu ħarġu minnhom. • **Terapija multidixxiplinari, intensiva u individwalizzata fil-fond** hija pprovduta minn tim speċjalizzat liż-żgħażagħ fl-età ta' 13 sa 25 sena b'disturbi mentali kumplessi multipli fil-komunità. • **Terapija ta' Integrazzjoni Sensorjali (SIT)** ipprovduta minn klinika apposta lit-tfal bl-Awtiżmu. • Kliniki jew ċentri awtonomi oħra li joffru **modalitajiet terapewtiċi ffokati fuq il-familja, jew servizzi** skont il-passatemp (eż. il-mużika, l-arti, l-isport, eċċ.) • Taħriġ orjentat lejn il-persuna huwa pprovdut għat-tmexxija ta' **gruppi ta' ħiliet tat-Terapija tal-Imġiba Dijalettika (DBT)** kif ukoll għat-Terapija tal-Imġiba tal-Mentalizzazzjoni għat-tfal bl-età ta' 13 sa 15-il sena • **L-evalwazzjoni, il-pariri u l-intervent relatati mat-tagħlim u l-iżvilupp tat-tfal** huma pprovduti lit-tfal li jattendu skejjel tal-knisja u tal-Istat, f'dawn l-iskejjel. • **Il-Programm tal-Incredible Years:** Tfal bl-ADHD u/jew problemi oħra ta' imġiba provokattiva – u l-familji tagħhom – jiġu pprovduti b'edukazzjoni dwar ħiliet għat-trobbija fl-ambjent tal-iskola. • It-tfal riferuti għall-awtoritajiet tal-protezzjoni soċjali rilevanti u l-familji tagħhom jibbenefikaw minn **terapija tal-familja, programmi dwar it-trobblija, psikoedukazzjoni u psikoterapija** fil-komunità. • **Is-Servizz tal-Youth in Focus:** Iż-żgħażagħ bl-età ta' 13 sa 17-il sena jirċievu assistenza li tindirizza l-bżonnijiet speċifiċi tagħhom[46] f'kollaborazzjoni mal-familja tagħhom.

44. Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa. Novembru 2021. Ibid.

45. Home Based Therapeutic Services (HBTS). Sors: Il-Fondazzjoni għal Servizzi ta' Ħarsien Soċjali (FSWS). 2018. "Ir-Rapport Annwali tal-2017". Aċċessat fuq: https://fsws.gov.mt/en/Documents/ AnnualReports/FSWS%20Report%202017.pdf

46. Biex insemmu xi ftit, dawn jinkludu l-kontroll tar-rabja, l-involviment fil-vandaliżmu, relazzjonijiet instabbli mal-oħrajn, l-abbuż tal-alkoħol/tad-droga, il-promiskwità, il-coming out, il-faqar u l-kondizzjoni ta' persuni mingħajr dar u l-ġestjoni tal-flus.

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

b) jieħdu miżuri biex jipprovdu servizzi mmirati ta' riabilitazzjoni u ta' abilitazzjoni għat-tfal b'diżabbiltà.

L-Istrateġija Nazzjonali ta' Malta tal-2021-2030 dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità[47] tistabbilixxi pjan direzzjonali bbażat fuq il-prinċipju sottostanti ta' trattament ugwali irrispettivament mill-kapaċità tal-individwu. Bħal parti minn din l-istrateġija, ġew imfassla inizjattivi speċifiċi għall-benessri tat-tfal b'diżabilità. Dawn jinkludu, iżda mhumiex limitati għal:

- i approċċi li jinkoraġġixxu d-deistituzzjonalizzazzjoni, l-għajxien indipendenti u l-appoġġ offruti fl-ambjent komunitarju;
- ii koordinazzjoni aħjar fost fornituri tas-servizzi għall-provvista u d-diskussjoni tal-aħjar prattiki,
- iii fokus akbar fuq skemi ta' appoġġ personali; u
- iv sensitizzazzjoni u taħriġ kontinwi ta' professjonisti mediċi għall-provvista mtejba tas-servizz u l-komunikazzjoni ma' persuni b'diżabilità.

Dan jiġi kkomplementat mill-Istrateġija Nazzjonali dwar l-Awtiżmu 2021/2030[48] ippubblikata reċentement li tistabbilixxi 7 kategoriji ewlenin ta' azzjonijiet immirati lejn l-iżgurar tal-aċċessibblità u l-inklużjoni għal persuni bl-awtiżmu matul ħajjithom. L-istrateġija tagħti ammont sinifikanti ta' attenzjoni lill-promozzjoni u s-sensibilizzazzjoni tas-saħħa, kif ukoll lis-sejbien u l-intervent bikri. Tenfasizza wkoll il-ħtieġa li jiġi salvagwardjat id-dritt għall-edukazzjoni ta' kwalità u l-assistenza fid-dħul tas-suq tax-xogħol. Hawn taħt huma s-servizzi pprovduti għat-tfal b'diżabilità inkluż l-awtiżmu.

Bħala miżura ġenerali, ġiet stabbilita taqsima speċjalizzata[49] li toffri servizzi ta' terapija tat-taħdit/okkupazzjonali kif ukoll li tiffaċilita teknoloġiji ta' komunikazzjoni alternattivi u ta' awmentazzjoni lit-tfal kollha b'diżabilità. Fil-kuntest edukattiv, tip speċjalizzat[50] għandu l-għan li jagħti s-setgħa lill-istudenti bl-awtiżmu permezz tal-iffaċilitar tat-tagħlim u l-issodisfar tal-bżonnijiet edukattivi speċifiċi tagħhom. Is-servizz jirċievi riferimenti u jagħmel il-kollegamenti neċessarji mal-iskola, joffri sessjonijiet informattivi, iwettaq sessjonijiet ta' osservazzjoni biex jiġu deskritti l-bżonnijiet ta' kull student u jipprovdi materjali biex tiġi ffaċilitata l-edukazzjoni tal-istudenti. Finalment, bħala parti mill-isforzi ta' Malta biex jittejjeb l-appoġġ offrut lit-tfal b'diżabilità fil-komunità, djar residenzjali żgħar joffru appoġġ ta' 24 siegħa lit-tfal b'diżabilità. Dawn id-djar residenzjali huma ta' benefiċċju għat-tfal li huma taħt ordni għall-ħarsien jew li l-ġenituri tagħhom ma jistgħux jieħdu ħsiebhom. Is-servizzi jinkludu appoġġ sħiħ biex dawn it-tfal ikunu jistgħu jattendu l-iskola, programmi ta' ħiliet għall-ħajja u attivitajiet ta' divertiment.

Lista komprensiva ta' provvisti relatati mad-diżabilità, kif ukoll il-karatteristiċi ewlenin tagħhom, tinsab fit-Tabella 13 hawn taħt.

TABELLA 13. MIŻURI GĦAL TFAL B'DIŻABILITÀ

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	It-tfal AROPE kollha b'diżabilità u l-familji tagħhom It-tfal kollha b'diżabilità f'kura alternattiva
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Taqsima speċjalizzata toffri servizzi ta' terapija tat-taħdit /okkupazzjonali u l-għodod meħtieġa biex tiġi appoġġjata l-komunikazzjoni** permezz ta' teknoloġiji ta' komunikazzjoni alternattivi u ta' awmentazzjoni. • **Punt uniku ta' servizz fil-komunità** joffri firxa wiesgħa ta' servizzi u assistenza b'għajxien indipendenti għal persuni b'diżabilità. • **Skema li toffri** vawċers għal sessjonijiet privati ta' terapija okkupazzjonali lit-tfal b'diżabilità u l-familji tagħhom. • **Appoġġ speċjalizzat għat-tfal bl-Awtiżmu** li jiffaċilita l-esperjenza tat-tagħlim fl-ambjent tal-iskola • **Djar residenzjali komunitarji żgħar għat-tfal b'diżabilità** joffru appoġġ ta' 24 siegħa lit-tfal li huma taħt ordni għall-ħarsien jew li l-ġenituri tagħhom ma jistgħux jieħdu ħsiebhom.

47. Ministeru għall-Inklużjoni u l-Benessri Soċjali. 2021. Libertà li Tgħix: L-Istrateġija Nazzjonali 2021–2030 għal Malta dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità Dokument ta' Konsultazzjoni Pubblika Aċċessat fuq: https://meae.gov.mt/en/Public_Consultations/MISW/PublishingImages/Pages/Consultations/Maltas20212030NationalStrategyontheRightsofDisabledPersons/Proposed%20National%20Disability%20Strategy%20%E2%80%93%20 Standard%20English%20 version.pdf

48. Ministeru għall-Inklużjoni u l-Benessri Soċjali. 2021. "Nirrispettaw id-Diversità, Inħarsu l-Ekwità: L-Istrateġija Nazzjonali dwar l-Awtiżmu ta' Malta għall-2021-2030". Aċċessata fuq: https://inclusion.gov.mt/wp-content/uploads/2021/11/National-Autism-Strategy-MT.pdf

49. It-Taqsima tal-Aċċess għall-Komunikazzjoni u t-Teknoloġija (ACTU)

50. Imsejjaħ it-Tim ta' Appoġġ għall-Awtiżmu

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

c) jieħdu miżuri biex jimplimentaw programmi aċċessibbli ta' promozzjoni tas-saħħa u ta' prevenzjoni tal-mard immirati lejn it-tfal fil-bżonn u l-familji tagħhom, kif ukoll professjonisti li jaħdmu mat-tfal.

Il-Gvern jipprovdi għadd kbir ta' servizzi ta' promozzjoni tas-saħħa, li jibdew minn servizzi mmirati lejn koppji li qed jistennew tarbija u ġenituri/kustodji ġodda b'informazzjoni li tkopri firxa wiesgħa ta' suġġetti. Tingħata wkoll informazzjoni speċifika minn taqsimiet multidixxiplinari speċjalizzati li jindirizzaw kwistjonijiet ewlenin bħat-treddigħ u l-obeżità pedjatrika jew il-piż. Barra minn hekk, ommijiet tqal li jesperjenzaw diffikultajiet psikosoċjali huma ggwidati u appoġġjati fir-rigward tal-kura personali u l-kura neċessarja għat-tarbija tagħhom matul it-tqala, il-ħlas u l-kura ta' wara t-twelid.

Ambjenti edukattivi jippromwovu wkoll stili ta' ħajja bbilanċjati f'età bikrija matul it-tfulija, minħabba li l-edukazzjoni fiżika u dwar in-nutrizzjoni hija integrata fil-kurrikulu tal-iskola għall-istudenti kollha ta' Sena 7 u Sena 8 fl-iskejjel tal-Istat. Lezzjonijiet regolari jinkludu attivitajiet bħal logħob fiżiku u klassijiet dwar it-tisjir jew il-ġardinaġġ bil-għan li jiġu inkoraġġiti drawwiet u stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa. Dawn huma offruti bil-għan li jissaħħu drawwiet tajbin għas-saħħa tul il-ħajja. Sessjonijiet informattivi offruti fil-kuntest komunitarju jkomplu jżidu l-aċċess għal informazzjoni korretta dwar is-saħħa u dwar is-servizz tas-saħħa. Dan huwa partikolarment ta' benefiċċju għat-tfal u l-familji li huma fir-riskju tal-faqar u/jew tal-esklużjoni soċjali.

B'ħarsa 'l quddiem, se jkomplu jiġu pprovduti provvisti bbażati fuq l-evidenza fil-promozzjoni ta' stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa u inizjattivi għall-iżvilupp tat-tfal.

Kif turi t-Tabella 14 hawn taħt, il-promozzjoni ta' stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa għat-tfal u l-familji tagħhom huma lokalment rilevanti u jiġu pprovduti f'ambjenti differenti.

TABELLA 14. MIŻURI RELATATI MAL-PROMOZZJONI TA' STILI TA' ĦAJJA TAJBIN GĦAS-SAĦĦA

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	It-tfal AROPE kollha bl-età ta' 0 sa 17-il sena u l-familji tagħhom It-tfal kollha ta' ommijiet bi kwistjonijiet psikosoċjali
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• **Jiġu pprovduti l-edukazzjoni u l-appoġġ lil ġenituri ġodda jew li qed jistennew tarbija/kustodji** dwar diversi suġġetti minn stadji ta' qabel it-twelid. Dawn jinkludu, iżda mhumiex limitati għat-tqala, il-ħlas, l-adozzjoni, it-trobbija pożittiva, u l-filjazzjoni fiż-żgħażagħ, il-kura tas-snien u l-iżvilupp tat-taħdit u tal-lingwa. • **Walk-in clinics speċjalizzati** jipprovdu għajnuna u informazzjoni relatati mat-treddigħ, u kwistjonijiet relatati mal-piż tat-tfal. • **L-Edukazzjoni Fiżika u dwar in-Nutrizzjoni huma inkorporati fil-Kurrikulu tal-Iskola Nazzjonali.** Lezzjonijiet regolari bl-għan li t-tfal jiġu mgħallma dwar attività fiżika u nutrizzjoni permezz ta' attivitajiet applikati bil-għan li jitnisslu perspettivi u ħiliet ta' stil ta' ħajja tajba għas-saħħa. • Programmi speċifiċi mmirati lejn imġiba relatata ma' nutrizzjoni, attività fiżika, u obeżità fi tfal ta' qabel l-età tal-iskola primarja u l-familji tagħhom. • Psikoedukazzjoni parentali speċifika hija offruta lill-ġenituri tat-tfal bl-Awtiżmu.

2.5 NUTRIZZJONI TAJBA GĦAS-SAĦĦA

Il-Gvern huwa impenjat kontinwament li jtejjeb in-nutrizzjoni tajba għas-saħħa għat-tfal kollha. Fil-fatt, il-Gvern ippubblika l-"Approċċ ta' Skola Sħiħa għal Stil ta' Ħajja Tajba għas-Saħħa: Il-Politika dwar Ikel tajjeb għas-Saħħa u Attività Fiżika". Din il-Politika tibni fuq l-esperjenza miksuba permezz tal-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Stil ta' Ħajja ta' Ikel Tajjeb għas-Saħħa u hija mmirata biex:

- tagħti prijorità għolja lill-ikel tajjeb għas-saħħa u lill-attività fiżika permezz ta' edukazzjoni olistika;

- issaħħaħ il-qafas meħtieġ u tappoġġja ambjent tal-iskola ta' abilitazzjoni biex il-komunità tal-iskola tiġi megħjuna tadotta mudelli aktar b'saħħithom ta' għajxien billi tiġi inkoraġġita l-attività fiżika, jiġu promossi ikliet tajbin għas-saħħa u tiġi limitata d-disponibbiltà ta' prodotti b'kontenut għoli ta' melħ, zokkor u xaħmijiet;

- tagħti s-setgħa lit-tfal biex jiksbu l-litteriżmu fiżiku u dwar is-saħħa, biex jadottaw stil ta' ħajja tajjeb għas-saħħa minn età bikrija u biex jagħmlu għażliet informati dwar l-istili ta' ħajja tagħhom matul il-ħajja;

- tipprevedi kurrikulu flessibbli li jenfasizza l-importanza tas-saħħa, in-nutrizzjoni, is-sikurezza alimentari u l-iġjene, il-preparazzjoni tal-ikel u l-attività fiżika; u

- tiżgura li jitwasslu messaġġi ċari u konsistenti dwar l-ikel, ix-xorb u l-attività fiżika matul il-jum tal-iskola. L-impenn ta' Malta għal din il-Politika jintwera permezz tal-Iskema kontinwa tal-UE dwar l-Iskejjel ta' prodotti nutrittivi u edukazzjoni dwar l-ikel tajjeb għas-saħħa, kif deskritt hawn taħt.

L-Iskema tal-UE dwar l-Iskejjel *(kofinanzjata mill-Fond Agrikolu Ewropew ta' Garanzija u mill-Gvern Malti)*

Fost l-inizjattivi li jikkontribwixxu lejn stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa fost it-tfal hija l-Iskema tal-UE dwar l-Iskejjel (2017-2023) li għandha l-għan li tesponi lit-tfal tal-iskola għal prodotti nutrittivi u li tedukahom dwar it-trawwim ta' drawwiet ta' ikel aktar tajjeb għas-saħħa f'dak li jirrigwardja l-konsum tal-ikel li jista' jkollu impatt fuq it-teħid tal-ikel, il-piż u r-riskju ta' mard tagħhom.

Din l-iskema tippromwovi drawwiet tajbin għas-saħħa għat-tfal bejn l-età ta' 3 snin u li jattendu Skejjel Primarji tal-Istat u mhux tal-Istat; u għat-tfal bl-età ta' bejn 3 u 16-il sena li jattendu Skola Sajf.

Barra minn hekk, din l-iskema tikkontribwixxi wkoll għall-politika edukattiva u ta' sensibilizzazzjoni dwar il-benefiċċji ta' dieti tajbin għas-saħħa u hija mmirata lejn il-ħtieġa li jiżdied sostanzjalment it-teħid tal-frott, tal-ħaxix u tal-ħalib fid-dieti tat-tfal waqt li jkunu għadhom qed jikbru u jifformaw id-drawwiet tagħhom tal-ikel.

Wara l-għeluq ta' stabbilimenti edukattivi (f'Marzu 2020) minħabba l-pandemija tal-COVID-19, l-iskema evolviet fi skema ta' allokazzjoni ta' vawċers. Dawn il-vawċers jistgħu jissarfu f'porzjoni fil-ġimgħa ta' 500 ml ta' ħalib, id-doppju tal-porzjon ta' 250 ml mis-snin preċedenti. Dawn il-vawċers intbagħtu lit-tfal tal-iskola li kienu qed jipparteċipaw bil-għan li jkomplu jibbenefikaw mill-promozzjoni tal-benefiċċji tajbin għas-saħħa billi jiġu pprovduti b'porzjonijiet regolari ta' ħalib. Din is-sistema tiffaċilità l-aċċess u l-flessibbiltà fil-ġbir tal-porzjonijiet ladarba l-vawċers setgħu jissarrfu mill-ħwienet tal-merċa u s-supermarkits kollha madwar Malta u Għawdex. Messaġġi edukattivi u ta' promozzjoni tas-saħħa ewlenin intbagħtu wkoll mal-vawċers biex jiġu pprovduti informazzjoni nutrittiva u linji gwida djetetiċi.

L-Iskema Mġedda tal-Iskola Wara l-2030

Il-fokus tal-Iskema mġedda tal-Iskola għas-snin 2023-2027 huwa mistenni li jkompli jiggarantixxi aċċess effettiv għal nutrizzjoni suffiċjenti u tajba għas-saħħa għat-tfal tal-iskola primarja permezz tal-Iskema tal-UE tal-Frott, il-Ħaxix u l-Ħalib fl-Iskola. F'dan ir-rigward, l-iskema hija mistennija tkompli tiffoka fuq aktar sensibilizzazzjoni u tixrid ta' informazzjoni dwar drawwiet ta' ikel tajjeb għas-saħħa, ktajjen tal-ikel lokali u dwar il-ġlieda kontra l-ħela tal-ikel.

Tfal vulnerabbli, tfal li jgħixu fil-faqar jew tfal minn sfondi żvantaġġati huma aktar probabbli li jiffaċċjaw ostakli fl-aċċess għal nutrizzjoni tajba għas-saħħa. F'dan il-kuntest, din il-miżura se tipprovdi porzjon wieħed ta' frott u ħaxix kull tifel jew tifla, kull ġimgħa, u għaldaqstant tkun immirata lejn it-tfal vulnerabbli.

It-taqsimiet li ġejjin jiddeskrivu l-miżuri kontinwi (jew ippjanati) ewlienin biex jiġu implimentati r-rakkomandazzjonijiet tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal. Għall-faċilità ta' referenza, dawn ir-rekwiżiti ġew riprodotti f'kaxxi xierqa. Għandu jiġi nnotat il sakemm ma jiġix deskritt mod ieħor, il-miżuri u s-servizzi msemmija huma mmirati lejn it-tfal kollha, inklużi t-tfal AROPE.

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

a) jappoġġjaw l-aċċess għal ikliet tajbin għas-saħħa anki barra mill-jiem tal-iskola, inkluż permezz ta' appoġġ in natura jew finanzjarju, b'mod partikolari f'ċirkostanzi eċċezzjonali bħall-għeluq tal-iskejjel; u
d) jipprovdu informazzjoni adegwata għat-tfal u għall-familji dwar nutrizzjoni tajba għas-saħħa għat-tfal.

TABELLA 15. PROVVEDIMENTI GĦAL NUTRIZZJONI TAJBA GĦAS-SAĦĦA

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	It-tfal kollha ta' bejn it-3 snin u l-11-il sena li jattendu skola primarja amministrata jew rikonoxxuta mill-Istat.
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	Skema tal-Iskola biex tinkoraġġixxi lit-tfal tal-iskola jikkunsmaw ħalib, frott u ħaxix b'mod regolari bħala parti minn dieta tajba għas-saħħa u bbilanċjata. It-tfal u l-familji tagħhom se jingħataw ukoll informazzjoni dwar in-nutrizzjoni tajba għas-saħħa bħala parti minn din l-iskema.
Baġit Annwali Indikattiv għat-Tfal AROPE	EUR 115 000

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

b) jiżguraw li l-istandards ta' nutrizzjoni fl-istabbilimenti tal-edukazzjoni bikrija tat-tfal u l-kura tal-edukazzjoni jindirizzaw ħtiġijiet speċifiċi tad-dieta;

L-Istandards Nazzjonali għas-Servizzi tal-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 3 snin)[51] jistipulaw li kull ċentru tal-kura tat-tfal huwa meħtieġ li jkollu fis-seħħ politika tal-ikel tajjeb għas-saħħa u għandu jinkoraġġixxi lill-ġenituri jipprovdu lit-tfal tagħhom b'ikel u xorb tajjeb għas-saħħa u nutrittiv għall-jum. Barra minn hekk, iċ-ċentri tal-kura tat-tfal huma meħtieġa jipprovdu lit-tfal kollha b'aċċess mingħajr ħlas għall-ilma tax-xorb matul il-ħin tagħhom fiċ-ċentru. Membri tal-persunal huma meħtieġa wkoll jinnutaw b'attenzjoni kwalunkwe rekwiżit speċjali tad-dieta u jiżguraw li t-tfal jirċievu l-għajnuna li jeħtieġu biex jieklu. Huma permessi rutini flessibbli tal-ikel.

It-tfal fis-snin tal-iskola primarja jistgħu jibbenefikaw mis-servizz tal-breakfast club. F'dan ir-rigward, l-ikel li jkun se jiġi pprovdut għall-breakfast club irid ikun konformi mal-Pjan tal-Ministeru tal-Edukazzjoni ta' Stil ta' Ħajja ta' Ikel Tajjeb għas-Saħħa. Dan il-pjan huwa mfassal wara diskussjoni ma' esperti tal-Home Ekonomics u l-awtoritajiet tas-saħħa u jiżgura li l-ikel ipprovdut ma jaqbiżx il-livelli permissibbli ta' xaħmijiet, zokkor u mluħa. Kwalunkwe ikel akkwistat mill-iskejjel jeħtieġ li jkun f'konformità mar-regolamenti u politiki fis-seħħ.

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

c) jillimitaw ir-reklami ta' ikel b'kontenut għoli ta' xaħam, melħ u zokkor u jirrestrinġu d-disponibbiltà tiegħu fi stabbilimenti tal-edukazzjoni bikrija u tal-kura tat-tfal u stabbilimenti edukattivi;

L-iskejjel huma meħtieġa jipprojbixxu kwalunkwe promozzjoni ta' xaħmijiet, zokkor u mluħa f'konformità mal-Avviż Legali 266/2018 fir-rigward tal-akkwist tal-ikel għall-iskejjel. Fil-fatt, l-iskejjel huma soġġetti għal multi jekk jinsabu li jkunu kisru dawn ir-regolamenti. Bl-istess mod, f'konformità mal-Politika tal-Ikel Tajjeb għas-Saħħa, programmi edukattivi bħall-Breakfast Club iridu jiżguraw ukoll li ma jippromwovux jew ma jirreklamawx kwalunkwe xaħam, zokkor u melħ.

Programmi oħra mfassla apposta, bħal: kampanji, sensibilizzazzjoni fil-komunità, l-għoti ta' informazzjoni dwar il-benefiċċji ta' stil ta' ħajja tajba għas-saħħa, huma mħejjija biex jassistu lill-iskejjel fit-tfassil tal-għanijiet u t-taħriġ tal-persunal bil-għan li jilħqu stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa. Kampanji bħal "the lunchbox campaign" jinkoraġġixxu l-użu ta' ikliet ta' nofsinhar ippakkjati tajbin għas-saħħa u bbilanċjati, filwaqt li kampanji ta' sensibilizzazzjoni dwar il-frott u l-ħaxix li ilhom għaddejjin għal diversi snin iwasslu messaġġi ta' tisħiħ dwar is-saħħa f'konformità ma' approċċ ta' skola sħiħa.

51. L-Istandards Nazzjonali għas-Servizzi tal-Edukazzjoni u l-Kura Bikrija tat-Tfal (0 sa 3 Snin): https://meae.gov.mt/en/Public_Consultations/MEDE/ Documents/National%20Standards%20for%20Early%20Childhood%20Education%20and%20Care%20Services%20(0%20-%203%20 years).pdf

2.6 Akkomdazzjoni Adegwata

Akkomodazzjoni Adegwata, il-kondizzjoni ta' persuni mingħajr dar u l-esklużjoni tal-akkomodazzjoni ġew identifikati bħala qasam ta' prijorità fi ħdan "il-Politika Strateġika Nazzjonali għal Tnaqqis fil-Faqar u għal Inklużjoni Soċjali 2021-2024" fejn issir enfasi fuq kif Malta għandha tindirizza l-kwalità tal-ħajja u l-benessri permezz ta' miżuri li jinkoraġġixxu l-iżvilupp ta' akkomodazzjoni soċjali. Sabiex jiġu indirizzati l-kondizzjonijiet ta' persuni mingħajr dar u l-esklużjoni soċjali, kif ukoll biex tiġi promossa akkomodazzjoni aktar affordabbli u adegwata, din il-politika strateġika tipproponi l-prijoritajiet li ġejjin:

Iż-żieda u l-ammeljorament ta' unitajiet tal-akkomodazzjoni soċjali, inkluż it-titjib li sar fl-effiċjenza enerġetika tagħhom;
It-twettiq ta' riġenerazzjoni olistika ta' żoni urbani permezz tat-tisbiħ u r-restawr ta' unitajiet tal-akkomodazzjoni vakanti;
Il-promozzjoni ta' politiki tal-akkomodazzjoni li jinkoraġġixxu taħlita tal-viċinat u li jqisu t-tixjiħ u d-dimensjonijiet soċjoekonomiċi u interkulturali;

L-iżvilupp ta' analiżi spazjali proattiva bħala parti minn ippjanar ta' investiment soċjali integrat; u

Il-valutazzjoni u l-evalwazzjoni mill-ġdid li jippreżentaw skemi ta' sussidju filwaqt li titqies l-introduzjoni ta' skema ta' benefiċċju tal-akkomodazzjoni għal dawk l-aktar vulnerabbli.

F'konformità ma' dan t'hawn fuq, it-taqsimiet li ġejjin jiddeskrivu l-miżuri kontinwi (jew ippjanati) ewlienin biex jiġu implimentati r-rakkomandazzjonijiet tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal. Għall-faċilità ta' referenza, dawn ir-rekwiżiti ġew riprodotti f'kaxxi xierqa. Għandu jiġi nnotat il sakemm ma jiġix deskritt mod ieħor, il-miżuri u s-servizzi msemmija huma mmirati lejn it-tfal kollha, inklużi t-tfal AROPE.

Il-Garanzija Ewropea għat-Tfal tistieden lill-Istati Membri:

a) jiżguraw li t-tfal mingħajr dar u l-familji tagħhom jirċievu akkomodazzjoni adegwata, trasferiment minnufih minn akkomodazzjoni temporanja għal waħda permanenti u provvista ta' servizzi soċjali u ta' pariri rilevanti;
b) jivvalutaw u jirrevedu, jekk ikun meħtieġ, il-politiki nazzjonali, reġjonali u lokali dwar l-akkomodazzjoni u jieħdu azzjoni biex jiżguraw li l-interessi tal-familji bit-tfal fil-bżonn jitqiesu kif xieraq, inkluż billi jiġi indirizzat il-faqar enerġetiku u bil-prevenzjoni tar-riskju li t-tfal jispiċċaw bla dar; tali valutazzjoni u reviżjoni għandha tinkludi wkoll l-akkomodazzjoni soċjali jew il-politiki ta' assistenza għall-akkomodazzjoni u l-benefiċċji għall-akkomodazzjoni u titjib ulterjuri fl-aċċessibbiltà għat-tfal b'diżabbiltà;
c) jipprovdu aċċess ta' prijorità f'waqtu għall-akkomodazzjoni soċjali jew għall-assistenza għall-akkomodazzjoni għat-tfal fil-bżonn u għall-familji tagħhom;
d) iqisu l-aħjar interessi tat-tfal kif ukoll is-sitwazzjoni ġenerali u l-ħtiġijiet individwali tat-tfal meta jqiegħdu lit-tfal f'kustodja istituzzjonali jew f'foster care; jiżguraw tranżizzjoni tat-tfal minn kustodja istituzzjonali jew minn foster care għal kura ta' kwalità bbażata fil-komunità jew f'familja u jappoġġjaw l-għajxien indipendenti u l-integrazzjoni soċjali tagħhom.

Il-kondizzjoni ta' persuni mingħajr dar

Bil-għan li jiġu pprovduti u sostnuti opportunitajiet ta' akkomodazzjoni deċenti u affordabbli li jippromwovu l-istabbiltà u jappoġġjaw il-mobbiltà soċjali, Malta tieħu approċċ preventiv għall-kwistjoni ta' persuni mingħajr dar u l-esklużjoni tal-akkomodazzjoni. Ċifri uffiċjali mressqa fil-parlament f'Ottubru 2018 urew li 27 persuna biss kienu nstabu reqdin fil-beraħ f'kundizzjonijiet ħżiena bejn Jannar 2013 u Awwissu 2018. Il-provvista ta' servizz għall-kondizzjoni ta' persuni mingħajr dar hija organizzata permezz ta' "sistema ta' riferiment". Wara li jsir il-kuntatt inizjali mal-persuna mingħajr dar (jew personalment jew minn parti terza) dawn jiġu sussegwentement riferuti għal xelters għal persuni mingħajr dar li jipprovdu akkomodazzjoni. F'dak li jirrigwardja l-finanzjament tal-Fornituri tas-Servizz għall-Kondizzjoni ta' Persuni Mingħajr Dar, l-Istat jappoġġja organizzazzjonijiet mhux governattivi u mingħajr skop ta' qligħ li joffru dawn is-servizzi. Fl-2021, il-Ministeru għall-Politika Soċjali u d-Drittijiet tat-Tfal investa fi ftehimiet soċjali ma' 6 organizzazzjonijiet mhux governattivi b'allokazzjoni finanzjarja ta' madwar EUR 2 miljun.

L-Akkomodazzjoni Soċjali

L-akkomodazzjoni adegwata tingħata prijorità speċifika mill-Gvern, l-aktar permezz tal-Ministeru għall-Akkomodazzjoni Soċjali – li jiffoka fuq il-ġestjoni tal-akkomodazzjoni soċjali, l-akkomodazzjoni affordabbli, il-kiri, kif ukoll il-ġestjoni u t-tisbiħ ta' proġetti ta' akkomodazzjoni. Is-Sistema Nazzjonali tal-Akkomodazzjoni hija bbażata fuq erba' pilastri: In-Nies, il-Konnettività, is-Sostenibbiltà u d-Diġitalizzazzjoni u ġiet imnedija f' Awwissu 2020; u tipprovdi viżjoni fit-tul għall-akkomodazzjoni adegwata f'Malta.

F'dan ir-rigward, il-Gvern jipprovdi programm estensiv għall-akkomodazzjoni soċjali li jinkludi akkomodazzjoni soċjali mingħajr ħlas għal madwar 9 000 familja. Barra minn hekk, il-Gvern jipprovdi wkoll sussidji ta' akkomodazzjoni diretti lil 2 900 familja oħra. Huwa stmat li dawn is-sussidji ta' akkomodazzjoni jassistu lil familji b'introjtu aktar baxx b'madwar EUR 3 600 fis-sena. Għadd ta' skemi huma offruti wkoll biex isebbħu u jirrestawraw, kif ukoll biex iżidu u jammeljoraw unitajiet ta' akkomodazzjoni soċjali eżistenti; u biex is-sjieda tad-djar issir aktar aċċessibbli u affordabbli għal persuni f'kategoriji ta' introjtu baxx. Fl-istess ħin, familji fil-kategoriji ta' introjtu baxx huma megħjuna wkoll permezz ta' għadd ta' miżuri biex jindirizzaw il-faqar enerġetiku. Dawn jinkludu ż-żewġ tipi ta' Benefiċċji tal-Enerġija[52], l-iskema tat-Tnaqqis Ekoloġiku[53]u Skemi Finanzjarji mmirati lejn it-tnaqqis tal-konsum tal-enerġija u l-ilma f'familji b'introjtu baxx permezz tas-sostituzzjoni ta' apparat antik u mhux effiċjenti. Bħalissa qed titwettaq riċerka biex applikanti għall-akkomodazzjoni u benefiċjarji tal-akkomodazzjoni soċjali jkunu jistgħu jiġu offruti pjan komprensiv biex jaċċessaw is-servizzi, filwaqt li jiġu indirizzati sfidi ewlenin li jwassluhom biex ifittxu akkomodazzjoni alternattiva. Dan qed isir permezz tat-tfassil ta' profili ta' applikanti tal-akkomodazzjoni soċjali, kif ukoll permezz tat-tfassil ta' pjanijiet biex jiġu assistiti applikanti bi ħtiġijiet differenti li għandhom applikazzjonijiet pendenti għal akkomodazzjoni alternattiva.

Kura bbażata fil-Komunità u Foster Care

Il-Gvern jipprovdi kura residenzjali[54] għal tfal li jeħtieġu l-kura permezz ta' 7 idjar komunitarji li jospitaw għadd żgħir ta' tfal flimkien fil-komunità. Barra minn hekk, xi tfal jitpoġġew f'familji ta' foster care. It-tfal kollha f'kura alternattiva (inkluż foster care) jiġu vvalutati fl-ewwel snin tal-esperjenza tagħhom fil-kura u l-valutazzjonijiet jitwettqu fuq bażi regolari bil-għan li tiġi stabbilita l-fattibbiltà tar-ritorn lura tat-tfal fil-familja bijoloġika. Meta ma jkunx possibbli r-ritorn fil-familji bijoloġiċi, jitħejja pjan ta' permanenza biex jiġu offruti stabbiltà u sigurtà lit-tfal billi jitqiesu x-xewqat u l-aħjar interessi tagħhom.

Jeżistu diversi skemi li jappoġġjaw liż-żgħażagħ li jitilqu mis-sistema tal-kura hekk kif iż-żgħażagħ jimxu lejn għajxien indipendenti. Dawn l-iskemi jinkludu l-għajxien semi-indipendenti u l-akkomodazzjoni ta' appoġġ għaż-żgħażagħ li jaqbżu l-età li fiha jistgħu jgħixu fil-kura istituzzjonali jew fiċ-ċentri ta' riabilitazzjoni, għal dawk mingħajr dar u għal żgħażagħ oħra f'riskju, għal persuni li jbatu minn problemi tas-saħħa mentali, għal vittmi adulti jew tfal tal-vjolenza domestika u għal persuni b'diżabilità.

Programmi ta' Akkomodazzjoni Speċjalizzati huma offruti wkoll lil diversi koorti matul il-ħajja, inkluż lil familji bit-tfal u biż-żgħażagħ. Dawn il-programmi huma kombinazzjoni ta' provvista ta' disinn domestiku inklużiv u servizz speċjalizzat. Barra minn hekk, il-Gvern investa f'servizz ta' ħidma ma' żgħażagħ li jkunu ħarġu minn ċentri ta' kura u ma' żgħażagħ vulnerabbli. L-għan ta' dawn is-servizzi mhuwiex biss li jiġu żviluppati l-ħiliet soċjali, iżda anki biex iż-żgħażagħ jiġu megħjuna jinvolvu ruħhom fit-taħriġ biex jitgħallmu ħiliet ġodda u jsiru aktar impjegabbli.

It-Tabella 16 li jmiss fiha informazzjoni dwar il-miżuri ewlenin li jindirizzaw l-akkomodazzjoni għat-tfal:

---

52. L-Iskema tal-Benefiċċji tal-Enerġija għandha l-għan li timmitiga l-effett taż-żieda fin-nefqa fuq il-kontijiet tal-ilma u tal-elettriku ta' familji b'introjtu baxx. Bl-Iskema tal-Benefiċċji tal-Enerġija, il-konsum tal-elettriku jitnaqqas bi 30%, b'assistenza massima sa EUR 75 fis-sena għal kull persuna fil-familja, filwaqt li l-Iskema tal-Benefiċċji tal-Enerġija - Umanitarji, il-konsum tal-elettriku jitnaqqas bi 80%.

53. L-Iskema tat-Tnaqqis Ekoloġiku tinċentivizza l-effiċjenza u l-konsum aktar baxx, filwaqt li għandha wkoll effett pożittiv fuq il-kontijiet ta' familji b'introjtu baxx li jirċievu tnaqqis dirett fil-kont tal-elettriku tagħhom.

54. Djar b'aċċess għal servizzi pprovduti fil-komunità. Xi djar huma koperti u megħjuna mill-Gvern permezz ta' Sħubija bejn il-Pubbliku u s-Soċjetà (PSP).

TABELLA 16. MIŻURI LI JINDIRIZZAW L-AKKOMODAZZJONI GĦAT-TFAL

Gruppi fil-mira li qed jiġu indirizzati minn miżuri kontinwi / ippjanati	Familji bi tfal li jesperjenzaw privazzjoni tal-akkomodazzjoni Il-familji kollha b'introjtu baxx bit-tfal, b'mod partikolari l-familji kollha b'introjtu baxx bit-tfal li qed jikru akkomodazzjoni Familji bi tfal b'diżabilità
Miżuri Kontinwi / Ippjanati	• Il-prijoritizzazzjoni ta' familji bit-tfal fil-politika dwar l-**allokazzjoni tal-akkomodazzjoni soċjali**. • **Skema biex tiġi pprovduta assistenza finanzjarja** biex dawk b'introjtu baxx ikunu jistgħu jrendu d-dar tagħhom effiċjenti fl-enerġija. • **Assistenza finanzjarja biex tgħin fil-ħlas tal-kera** li hija mmirata lejn familji b'introjtu baxx bit-tfal biex dawn ma jħallsux aktar minn 25% tal-introjtu tagħhom f'kera. Il-benefiċċju jvarja skont l-introjtu annwali tal-applikanti, il-kompożizzjoni tal-familja u l-kera mħallsa minnhom. • Prijoritizzazzjoni ta' familji bi tfal b'diżabilità fuq il-**lista ta' stennija għall-akkomodazzjoni soċjali**. • Qed jinbnew **diversi unitajiet ta' akkomodazzjoni** li huma mfassla b'mod speċifiku għal individwi li jbatu minn diżabbiltà u dawn għandhom jiġu allokati kif xieraq. • **Skema Sens-Ability** biex tiġi pprovduta assistenza finanzjarja ta' mhux aktar minn EUR 6 000 lil kull familja biex il-ġenituri tat-tfal u l-adulti b'awtiżmu jew li għandhom diffikultà biex jipproċessaw informazzjoni sensorjali, jagħmlu kamra sensorjali fid-dar tagħhom. • **Benefiċċji tal-Enerġija**: Iż-żewġ tipi ta' benefiċċji tal-enerġija jimmitigaw l-effett taż-żieda fin-nefqa fuq il-kontijiet tal-ilma u tal-elettriku ta' familji b'introjtu baxx. Bl-Iskema tal-Benefiċċji tal-Enerġija, il-konsum tal-elettriku jitnaqqas bi 30%, b'assistenza massima sa EUR 75 fis-sena għal kull persuna fil-familja, filwaqt li bl-Iskema tal-Benefiċċji tal-Enerġija– Umanitarji, il-konsum tal-elettriku jitnaqqas bi 80%. • **Għadd ta' djar komunitarji** li jospitaw għadd żgħir ta' tfal flimkien fil-komunità: L-għan huwa li l-aħwa jinżammu flimkien jew inkella li jiġi pprovdut ambjent sigur u stabbli b'aktar attenzjoni individwali biex jirnexxu. Ħaddiema ta' appoġġ joffru kura lil dawn it-tfal u l-professjonisti kollha jiżguraw li jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet olistiċi tagħhom.
Baġit Annwali Indikattiv	€70,000,000

MIŻURI PPJANATI 2022-2027

3. MIŻURI PPJANATI 2022-2027

Għall-perjodu 2022-2027, il-Gvern alloka total ta' EUR 145 miljun għall-Garanzija għat-Tfal biex jissaħħaħ l-impenn tagħha ta' opportunitajiet ugwali fost it-tfal. Filwaqt li jibni fuq miżuri eżistenti, dan l-investiment huwa maħsub biex jappoġġja lit-tfal kollha, inklużi t-tfal fil-bżonn, bil-għan li jgħin lit-tfal jirnexxu.

Miżuri ppjanati jiffokaw fuq il-provvista ta' materjal ta' tagħlim, aċċess għall-internet, kif ukoll parteċipazzjoni f'attivitajiet, fost affarijiet oħra. Dawn il-miżuri huma mistennija jikkontribwixxu b'mod pożittiv kemm lejn l-iżvilupp tat-tfal kif ukoll bħala mezz ta' inklużjoni.

It-Tabella 17 hawn taħt tagħti l-miżuri ppjanati. Dawn il-miżuri se jkunu qed jibnu fuq inizjattivi eżistenti filwaqt li fl-istess ħin jindirizzaw kwalunkwe ostakli finanzjarji u mhux finanzjarji għall-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, l-edukazzjoni u attivitajiet ibbażati fl-iskola. B'mod speċifiku, dawn il-miżuri jissodisfaw is-subklawżoli (f), (g), (h) u (j) li ġejjin li jinsabu taħt il-klawżola 7 tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal għal "Edukazzjoni u Kura Bikrija tat-Tfal, Edukazzjoni Inklużiva u Attivitajiet Ibbażati fl-Iskola, u Ikla Bnina Kull Jum tal-Iskola"

(f) jipprovdu mill-inqas ikla waħda tajba għas-saħħa kull jum tal-iskola;
(g) jiżguraw il-provvista ta' materjali edukattivi, inkluż għodod edukattivi diġitali, kotba, uniformijiet jew kwalunkwe lbies meħtieġ, fejn applikabbli;
(h) jipprovdu konnettività ta' veloċità għolja, servizzi diġitali u tagħmir adegwat meħtieġ għat-tagħlim mill-bogħod sabiex jiġi żgurat l-aċċess għall-kontenut edukattiv online, kif ukoll biex jitjiebu l-ħiliet diġitali tat-tfal fil-bżonn u tal-għalliema u jsir l-investiment meħtieġ biex jindirizzaw il-forom kollha tad-distakk diġitali;
(j) jiżguraw aċċess ugwali u inklużiv għal attivitajiet ibbażati fl-iskola, inkluż il-parteċipazzjoni fl-attivitajiet sportivi, artistiċi u kulturali

TABELLA 17. MIŻURI PPJANATI GĦAL GARANZIJA GĦAT-TFAL

Gruppi fil-Mira li qed jiġu indirizzati mill-miżuri kontinwi/ ippjanati	It-tfal kollha bl-eta ta' 0 sa 17-il sena u l-ġenituri tagħhom
Miżuri Ppjanati	• **Tnaqqis tat-taxxa minn EUR 100 għal EUR 300 fis-sena għal ġenituri li jibagħtu lit-tfal tagħhom għal attivitajiet sportivi, artistiċi jew kulturali** Ġenituri li l-introjtu tagħhom mhuwiex taxxabbli jirċievu l-istess ammont fil-forma ta' għotja sa EUR 300. • **L-estensjoni tas-servizz tal-kura tat-tfal mingħajr ħlas għat-tfal kollha, irrispettivament minn jekk jaħdmux il-ġenituri tagħhom jew le.** Barra minn hekk, is-servizz offrut miċ-ċentri tal-kura tat-tfal se jittejbu biex ikunu żgurati manutenzjoni tajba u taħriġ edukattiv tal-ogħla livell. • **Distribuzzjoni ta' sett ta' kotba fis-sena lit-tfal kollha tal-iskola primarja**, sabiex ikunu jistgħu jibnu librerija żgħira fid-dar tagħhom. • **L-estensjoni tal-inizjattiva tablet wieħed għal kull tifel jew tifla** u d-distribuzzjoni ta' laptop ġdid lil kull student fis-seba' sena tiegħu. • L-istudenti kollha tal-iskola primarja u sekondarja minn familji li jaqilgħu EUR 14,300 jew inqas se jkunu intitolati għal uniformi waħda mingħajr ħlas u **servizz tal-internet bażiku kull sena**. • **L-estensjoni tal-inizjattiva tal-Iskema 9** sabiex tfal eliġibbli ma jkollhomx bżonn jagħżlu mis-servizzi offruti iżda jkunu eliġibbli għal kull wieħed minnhom. Nuċċalijiet tal-vista mingħajr ħlas lit-tfal li għandhom bżonnhom, se jiżdiedu mal-lista eżistenti ta' servizzi offruti.
Baġit Annwali Indikattiv	€29,000,000 fis-sena li minnhom madwar €7 000 000 huma stmati li jkunu mmirati b'mod speċifiku lejn it-tfal AROPE.

SENSIBILIZZAZZJONI

4. SENSIBILIZZAZZJONI

Is-sistema tal-protezzjoni soċjali ta' Malta tipprovdi diversi benefiċċji soċjali u servizzi in natura li huma mmirati lejn id-diversi dimensjonijiet tal-benessri filwaqt li jipproteġu u jissalvagwardjaw ukoll lit-tfal f'Malta, inklużi t-tfal AROPE. Dawn kienu bbażati fuq mudell mingħajr ħlas fil-punt ta' aċċess, u b'hekk jiġi żgurat li ftit li xejn ikun hemm ostakli għall-aċċess. Filwaqt li proċeduri ta' operat attwali qed jiġu rieżaminati u mtejba regolarment, is-snin reċenti raw żieda fil-fokus fuq inizjattivi bbażati fil-komunità u ta' sensibilizzazzjoni fi strateġiji ewlenin u pjanijiet ta' azzjoni mmirati lejn is-saħħa, l-edukazzjoni, l-akkomodazzjoni u l-protezzjoni soċjali.

Malta kkonsolidat is-servizzi kollha tal-gvern permezz ta' Servizz.gov li joffri sit elettroniku, telefon bla ħlas apposta u network ta' punti uniċi ta' kuntatt biex tiġi ffaċilitata l-aċċessibbiltà, tiġi pprovduta l-informazzjoni u jiġu ffaċilitati proċeduri ta' applikazzjoni għall-pubbliku ġenerali. Barra minn hekk, Ministeri u korpi statutorji oħra li għandhom il-preżenza online tagħhom stess, jorganizzaw avvenimenti ta' sensibilizzazzjoni regolari u jipparteċipaw f'avvenimenti tal-midja bl-objettiv li jipprovdu informazzjoni rilevanti lill-pubbliku ġenerali.

F'dan ir-rigward, it-taqsimiet t'hawn taħt jiddeskrivu l-inizjattivi ewlenin ta' sensibilizzazzjoni li qed jitwettqu.

4.1 L-EDUKAZZJONI U L-KURA BIKRIJA TAT-TFAL, L-EDUKAZZJONI INKLUŻIVA U ATTIVITAJIET IBBAŻATI FL-ISKOLA U IKLA BNINA KULL JUM TAL-ISKOLA

Malta tipprovdi servizzi tal-kura tat-tfal mingħajr ħlas lit-tfal ta' ġenituri/kustodji li huma f'impjieg jew edukazzjoni. Informazzjoni u gwida fir-rigward ta' dan is-servizz huma disponibbli permezz tal-provvista ta' midja stampata u informazzjoni online oħra.

Diversi servizzi jiġu pprovduti bl-objettiv li tiġi promossa edukazzjoni inklużiva. Dawn is-servizzi jinkludu edukazzjoni mingħajr ħlas sal-livell universitarju, l-għoti ta' stipendji lill-istudenti biex l-istudent jiġi megħjun matul is-snin tal-istudju tiegħu, trasport mingħajr ħlas, breakfast clubs u klabbs ta' wara l-iskola fost affarijiet oħra. Barra minn hekk, servizzi mmirati bħal ħaddiema soċjali, intervent bikri u servizzi kontra l-bullying eċċ., huma disponibbli wkoll. Is-sensibilizzazzjoni għal dawn is-servizzi titwettaq permezz tal-intranet tal-iskola, push notifikcations mobbli, websajts u permezz tal-midja soċjali. Dawn l-inizjattivi jipprovdu sors aċċessibbli u f'format faċli biex jintuża ta' informazzjoni għall-ġenituri u l-istudenti.

It-tfal li jattendu l-Iskejjel mill-Kindergarten sas-Sekondarja, inklużi t-Tfal b'Diżabilità, huma mħeġġa wkoll jipparteċipaw f'għadd ta' żjarat tal-patrimonju kulturali, attivitajiet u sessjonijiet ta' informazzjoni fuq bażi regolari. Barra minn hekk, tfal identifikati minn edukaturi li jeħtieġu attenzjoni jew servizzi speċjali huma riferuti għal appoġġ/gwida mingħajr ħlas minn Kunsillieri stazzjonati fl-Iskejjel. NGOs u istituzzjonijiet edukattivi jikkollaboraw fis-sensibilizzazzjoni ta' gruppi vulnerabbli permezz ta' riferimenti jew sessjonijiet ta' informazzjoni bil-għan li titnissel is-sensibilizzazzjoni dwar diversi servizzi.

4.2 IL-KURA TAS-SAĦĦA

B'mod simili għas-settur tal-edukazzjoni, is-servizzi tal-kura tas-saħħa huma pprovduti fuq mudell mingħajr ħlas fil-punt ta' aċċess, u b'hekk jiġi żgurat li ftit li xejn ikun hemm ostakli għall-aċċess. Inizjattivi ta' sensibilizzazzjoni jinkludu: tixrid ta' informazzjoni permezz ta' modalitajiet tas-suq tal-massa bħal fuq billboards, kartelluni u fuljetti, websajt apposta, l-immirar permezz tal-midja soċjali, reklami promozzjonali fuq it-televiżjoni u r-radju u l-parteċipazzjoni ta' esperti tas-saħħa fil-midja.

B'attenzjoni fuq it-tfal, is-Servizzi tal-Parentcraft jipprovdu edukazzjoni u appoġġ. Dawn huma mmirati fost affarijiet oħra lejn koppji li jkunu qed jistennew tarbija, gruppi ta' trabi u kustodji oħra. Kliniki mmirati oħra jagħtu attenzjoni multidixxiplinarja speċifika għall-problema għal kwistjonijiet ewlenin bħat-treddigħ u l-obeżità pedjatrika. Sensibilizzazzjoni għal dawn is-servizzi speċifiċi hija permezz ta' handouts, kotba żgħar, websajt apposta li tinkludi moduli ta' vidjos online, programm ta' kull ġimgħa fuq ir-radju u parteċipazzjoni usa' fil-midja.

Nutrizzjoni tajba għas-saħħa hija essenzjali għall-iżvilupp tat-tfal. Malta qed tieħu approċċ b'diversi aspetti għall-indirizzar tal-isfidi ffaċċjati mill-obeżità fit-tfal, inkluż permezz ta' leġiżlazzjoni li tirregola l-provvista ta' ikel u xorb fl-iskejjel[55].

55. Avviż Legali tal-Leġiżlazzjoni Sussidjarja 266 tal-2018: Ir-Regolamenti dwar l-Akkwist tal-Ikel għall-Iskejjel (Procurement of Food for Schools Regulations) (Disponibbli fuq:https://legislation.mt/eli/sl/550.1/eng/pdf) Aċċessati fil-15/12/2021

Diversi inizjattivi ta' stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa u miżuri preventivi fil-komunità ġew introdotti wkoll fl-iskejjel. Dan jikkontribwixxi għall-benessri ġenerali tat-tfal u jingħata prijorità għolja fil-kurrikuli tal-edukazzjoni. L-edukazzjoni fiżika u dwar in-nutrizzjoni tingħata lill-istudenti tas-Sena 7 u s-Sena 8 fl-iskejjel sekondarji tal-Istat bil-għan li jiġu mħeġġa drawwiet u stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa.

Il-promozzjoni ta' stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa u inizjattivi għall-iżvilupp tat-tfal se tkompli tiġi pprovduta mill-entitajiet tas-saħħa stabbiliti tal-gvern permezz ta' promozzjonijiet fuq il-midja u online. Dawn iqajmu s-sensibilizzazzjoni dwar il-ħtieġa ta' attività fiżika u mobbiltà.

4.3 AKKOMODAZZJONI ADEGWATA

Kien hemm investiment konsistenti fl-akkomodazzjoni soċjali. Miżuri ta' sensibilizzazzjoni jiġu pprovduti online permezz ta' websajt u fuq il-midja soċjali, anki permezz ta' network ta' punti uniċi ta' kuntatt ta' Servizz.gov u ċ-ċentri LEAP. Miżuri oħra ta' sensibilizzazzjoni jinkludu d-distribuzzjoni ta' fuljetti informattivi u parteċipazzjoni fuq programmi tal-midja.

4.4 PROTEZZJONI SOĊJALI

Miżuri ta' sensibilizzazzjoni tal-protezzjoni soċjali mmirati lejn it-tfal jiġu pprovduti permezz ta' network estensiv permezz ta' aġenziji apposta tal-gvern. Inizjattivi ta' sensibilizzazzjoni huma pprovduti wkoll fuq websajt online, telefon bla ħlas, parteċipazzjoni ta' kull ġimgħa fuq programmi fuq it-televiżjoni u r-radju u pjattaformi tal-midja soċjali. Dawn li ġejjin huma ftit eżempji:

- Iċ-Ċentru tal-Familja Servizz.gov jipprovdi assistenza fir-rigward tas-sigurtà soċjali u l-protezzjoni soċjali.

- Iċ-Ċentri LEAP ġew imsaħħa biex iwessgħu s-sensibilizzazzjoni tagħhom permezz tal-programm "Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Aktar fil-Bżonn (FEAD)" u l-Iskema tad-Distribuzzjoni tal-Ikel Iffinanzjat mill-Istat. Dawn joffru pakketti tal-ikel lil familji vulnerabbli, filwaqt li jiffaċilitaw kunsens għal żjara fid-djar minn mentor ta' LEAP.

- L-iskemi u s-servizzi Jobsplus (Is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi ta' Malta) jistgħu jinsabu online, permezz tal-midja soċjali u permezz ta' network estensiv ta' Ċentri tal-Impjiegi.

- Il-gvern jorganizza wkoll avvenimenti nazzjonali u jippromwovi bullettini mmirati dwar diversi suġġetti mxerrda lil edukaturi, timijiet psikosoċjali tal-iskola, ġenituri u studenti.

- Tim ta' ħaddiema żgħażagħ u soċjali huwa mmirat lejn dawk barra mill-edukazzjoni, impjieg jew taħriġ (NEETS) u jwettaq żjarat bieb bieb biex jimmassimizza s-sensibilizzazzjoni. Iż-żgħażagħ li jew qed jirreġistraw għax-xogħol jew huma inattivi jistgħu jaċċessaw servizzi direttament fiċ-Ċentri tal-Impjiegi jew online permezz ta' portal online speċifiku għaż-żgħażagħ.

FONDI TAL-UE (ESF+)

5. FONDI TAL-UE (FSE+)

F'konformità mal-Artikolu 7(3) tar-Regolament (UE) 2021/1057 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ġunju 2021 li jistabbilixxi l-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+) u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1296/2013, l-Istati Membri għandhom jallokaw ammont xieraq tar-riżorsi tagħhom tal-fergħa b'ġestjoni kondiviża tal-FSE+ biex jiġi indirizzat il-faqar fost it-tfal. Fid-dawl tal-fatt li għadhom għaddejjin diskussjonijiet dwar il-programmazzjoni bejn l-awtoritajiet Maltin u l-Kummissjoni, l-ammont eżatt se jkun magħruf biss ladarba jiġi finalizzat il-Programm Operazzjonali FSE+.

IL-GOVERNANZA, IL-MONITORAĠĠ U R-RAPPORTAR

6. IL-GOVERNANZA, IL-MONITORAĠĠ U R-RAPPORTAR

6.1. IL-MONITORAĠĠ

Il-Pjan ta' Azzjoni se jiġi mmonitorjat minn MSPC fuq bażi biannwali biex ikun żgurat li l-objettivi deskritti jiġu implimentati permezz tad-diversi miżuri u politiki kif xieraq.

Implimentazzjoni effettiva u monitorjata sew tal-Garanzija għat-Tfal ma tkunx possibbli mingħajr l-impenn tal-Ministeri kollha involuti fl-iżvilupp u l-provvista tas-servizzi rilevanti kollha. F'dan il-kuntest, il-Ministeri se jkunu mistennija jipprovdu l-informazzjoni u l-aġġornamenti neċessarji fil-forma ta' rapporti.

Għall-fini tal-Garanzija għat-Tfal, it-tfal "f'familji f'sitwazzjonijiet prekarji (fraġilità ekonomika)" se jfissru dawk il-familji kollha li għandhom it-tfal taħt it-18-il sena u li l-introjtu tagħhom ma jaqbiżx il-Paga Minima Nazzjonali. F'dan il-kuntest, l-immirar tal-politika, il-monitoraġġ u r-rapportar se jkunu bbażati fuq is-sett eżistenti li ġej ta' indikaturi kif muri fit-Tabella 18 li ġejja.

TABELLA 18. INDIKATURI RILEVANTI

Indikatur	Data Disponibbli 2020
It-tfal AROPE li jgħixu f'familja b'ġenitur wieħed	Familji b'Ġenitur Wieħed b'tifel jew tifla AROPE dipendenti wieħed/waħda jew aktar: **51.5%** (8,154)[56]
Tfal li jgħixu f'familji b'introjtu baxx	Children AROPE[57]: 20.4% (17 000 persuna taħt it-18-il sena) Tfal f'Familji b'Intensità ta' Xogħol Baxxa[58]: **5.4%** Tfal li jesperjenzaw Privazzjoni Materjali u Soċjali Severa[59]: **7.1%** Tfal li jesperjenzaw Privazzjoni Materjali u Soċjali[60]: **10.3%**

Koordinatur tal-Garanzija għat-Tfal

Biex jiġu ffaċilitati komunikazzjoni u monitoraġġ tal-implimentazzjoni, ġie maħtur Koordinatur tal-Garanzija għat-Tfal. Il-Koordinatur tal-Garanzija għat-Tfal se jservi bħala punt ta' kuntatt ċentrali li se jikkollabora mal-entitajiet rilevanti għall-ġbir flimkien tal-informazzjoni msemmija qabel.

Biex jassisti lill-Koordinatur tal-Garanzija għat-Tfal, il-Ministeru għall-Politika Soċjali u d-Drittijiet tat-Tfal stabbilixxa Taqsima speċjalizzata ġdida, taħt l-isem tat-Taqsima tad-Drittijiet tat-Tfal. Din it-Taqsima se taqa' fl-ambitu tad-Direttorat għall-Iżvilupp tal-Politika u l-Implimentazzjoni tal-Programm li huwa wkoll id-Direttorat bil-kompitu tal-monitoraġġ tal-implimentazzjoni f'dak li jirrigwardja l-inizjattivi Internazzjonali u Ewropej.

It-Taqsima tad-Drittijiet tat-Tfal se tkun qed tiffoka fuq diversi oqsma relatati direttament mat-tfal u se tkun responsabbli għall-implimentazzjoni ġenerali tal-Garanzija Ewropea għat-Tfal fis-setturi kollha tal-gvern.

6.2. IR-RAPPORTAR

L-informazzjoni miksuba mill-Ministeri rilevanti se tinġabar u tiġi analizzata u interpretata biex tinforma l-abbozzar ta' rapport li għandu jiġi ppreżentat lill-Kummissjoni kull sentejn f'konformità mar-rakkomandazzjoni.

Dan ir-rapport se jiddeskrivi l-progress sostnut, kif ukoll kwalunkwe distakk għal konsolidazzjoni potenzjali tal-politiki

56. NSO. 2020. EU-SILC 2019: Salient Indicators. Aċċessat fuq: https://nso.gov.mt/en/News_Releases/Documents/2021/12/News2021_221.pdf [Aċċessat fil-11/01/2022]

57. Eurostat. 2021. At-risk-of-poverty rate by poverty threshold, age and sex - EU-SILC and ECHP surveys [ilc_li02]. Aċċessat fuq: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_li02&lang=en. [Aċċessat fil-11/01/2022]

58. Eurostat. 2021. People living in households with very low work intensity by age and sex (population aged 0 to 59 years) [ilc_lvhl11]. Aċċessat fuq: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_lvhl11&lang=en. [Aċċessat fil-11/01/2022]

59. Eurostat. 2021. Severe material and social deprivation rate by age and sex [ilc_mdsd11]. Aċċessat fuq: https://appsso. eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdsd11&lang=en. [Aċċessat fil-11/01/2022]

60. Eurostat. 2021. Material and social deprivation rate by age and sex [ilc_mdsd07]. Aċċessat fuq https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdsd07&lang=en. [Aċċessat fit-12/10/2021]

RIMARKI FINALI

u servizzi għal tfal vulnerabbli.

7. RIMARKI FINALI

It-tfal huma l-futur tas-soċjetà u huwa rilevanti li nkomplu niżguraw li t-tfal kollha jkunu jistgħu jilħqu l-potenzjal tagħhom.

It-tfulija tibqa' stadju tal-ħajja kkaratterizzata minn vulnerabbiltà u sfidi relattivi bħall-faqar u l-esklużjoni soċjali. Filwaqt li fil-livell nazzjonali l-politika tat-tfal dejjem ingħatat attenzjoni sinifikanti, fis-snin reċenti l-Gvern ikkunsidra "t-tfulija" bħala prijorità fil-kuntest tat-tfassil tal-politika u l-provvista tas-servizz. Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għal Garanzija għat-Tfal ikompli jibni fuq qafas robust eżistenti.

It-tfal kollha li jgħixu fil-kuntest Malti qed jiġu offruti servizzi aċċessibbli li jindirizzaw għadd kbir ta' aspetti tal-benessri tagħhom. L-edukazzjoni u l-kura bikrija kif ukoll il-kura tas-saħħa huma – fil-biċċa l-kbira tagħhom - mingħajr ħlas għat-tfal kollha. Barra minn hekk, Malta tħabbrek biex tiżgura li jintlaħqu u jinżammu l-istandards għan-nutrizzjoni u l-akkomodazzjoni adegwati u li l-ebda tifel jew tifla ma jitħallew jibqgħu lura fl-akkwist tar-riżorsi li huma meħtieġa għall-iżvilupp olistiku fiżiku, mentali u soċjali.

Il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali (NAP) għal Garanzija għat-Tfal għandu l-għan li jindirizza r-realtajiet kumplessi ffaċċjati minn tfal partikolarment żvantaġġjati, biex b'hekk ikunu possibbli l-progress soċjali u l-iżvilupp sostenibbli ġenerali.

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦALL-POLITIKA SOĊJALI
U D-DRITTIJIET TAT-TFAL

familja.gov.mt